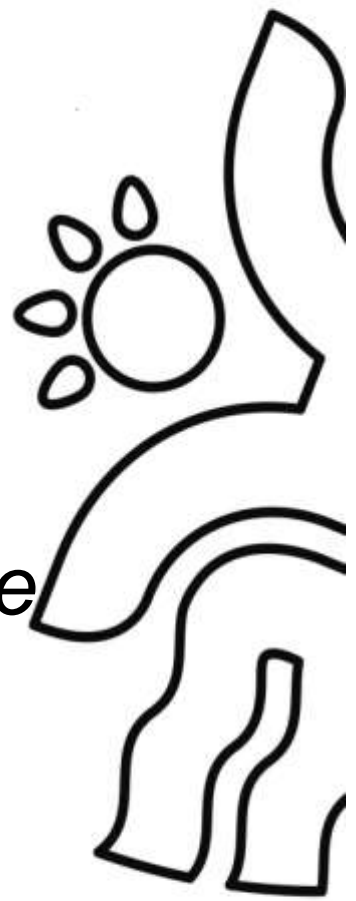

Hjørring Kommune

Tillæg til miljøgodkendelse af kvægbruget på Barkholtvej 4, Bindslev

Udvidelse af malkekvægsproduktionen

– fra 333,15 DE til 467,64 DE.

§ 12

Lov nr. 1572 af 20.
december 2006 om
miljøgodkendelse mv.
af husdyrbrug

Dato for gyldighed
19. marts 2012

Teknik og Miljø
Jørgen Fibigersgade 20
9850 Hirtshals
Telefon 72 33 67 30
teknik-miljoe@hjoerring.dk
www.hjoerring.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Tillæggets omfang	3
1.1.	Resumé.....	3
1.2.	Offentlighed	4
1.3.	Klagevejledning m.v.	4
1.4.	Gyldighed	4
1.5.	Meddelelsespligt.....	5
1.6.	Revurdering af tillægget til miljøgodkendelse.....	5
1.7.	Ophør.....	5
1.8.	Tillæggets indhold og vurderinger.....	5
2.	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	5
2.1.	Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.	5
2.2.	Placering i landskabet.....	6
3.	Husdyrholdet og produktionsforhold.....	6
3.1.	Husdyrholdet og staldanlæg	6
3.2.	Fodring.....	9
3.3.	Ensilage	9
4.	Øvrige produktionsforhold	10
4.1.	Øvrige produktionsforhold.....	10
4.2.	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	10
5.	Gødningsproduktion og –håndtering	10
5.1.	Gødningstyper og mængder.....	10
5.2.	Flydende husdyrgødning	11
5.3.	Fastgødning inkl. dybstrøelse.....	12
6.	Gener fra husdyrbrugets anlæg.....	12
6.1.	Lugt.....	12
6.2.	Fluer og skadedyr.....	14
6.3.	Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner.....	14
6.4.	Transport.....	14
7.	Bedriftens påvirkninger af natur og miljø	14
7.1.	Ammoniakfordampning og naturområder.....	14
7.2.	Udbringningsarealer	16
7.3.	Fjord og hav	17
7.4.	Grundvand.....	19
8.	Egenkontrol, management samt alternativer løsninger	19
8.1.	Management og egenkontrol	19
8.2.	Alternative løsninger.....	19
9.	Bilag	20
Bilag 1.	Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger).....	20
Bilag 2.	Anlægstegning med nr. på bygningsafsnit og lagre.....	22
Bilag 3.	Oversigtskort fra beredskabsplanen.....	23
Bilag 4.	Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder	24
Bilag 5.	Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav	32
Bilag 6.	Notat om Standardsædskifter og referencesædskifter	34
Bilag 7.	Udtalelse fra Frederikshavn	35

1. TILLÆGGETS OMFANG

1.1. Resumé

Mogens Barkholt, Barkholtvej 4, 9881 Bindslev har ansøgt om et tillæg til sin miljøgodkendelse til en udvidelse af dyreholdet fra 333,15 til 467,64 DE¹. I forbindelse med udvidelsen skal der opstilles udendørs kalvehytter på den eksisterende møddingsplads, og den eksisterende gold-kostald forlænges med et spær mod nord og 4,5 m i bredden mod vest for at kunne overdække det udendørs foder bord.

Den ansøgte ejendom har CVR nr. 88569717. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske beskrivelse bilag 1, og med de ændringer, der fremgår af tillæggets vilkår.

Tillægget til miljøgodkendelse omfatter staldanlægget og gødningsopbevaring på Barkholtvej 4, 9881 Bindslev. Desuden omfatter tillægget til miljøgodkendelsen alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr. 88569717.

Ansøgningen om tillæg er indsendt til Hjørring Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 01.12.2011.

Hjørring Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse i henhold til de gældende regler². Tillægget til miljøgodkendelse er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af følgende **vilkår**:

- Gyldighed (*vilkår 1.4.1.*)
- Ophør (*vilkår 1.7.1.*)
- Matrikulær sammenlægning (*vilkår 2.1.1.*)
- Etablering af skrabere på spalter i stalden (*vilkår 3.1.1.*)
- Husdyrholdets sammensætning (*vilkår 3.1.2.*)
- Placering af markstak med ensilage (*vilkår 3.3.1. & 3.3.2.*)
- Vask af maskiner, redskaber m.v. (*vilkår 4.1.1.*)
- Aftale med biogasanlæg (*vilkår 5.2.1.*)
- Anvendelse af gyllevogn med påmonteret pumpe (*vilkår 5.2.2.*)
- Placering af markstak med komposteret dybstrøelse (*vilkår 3.5.1. & 5.3.2.*)
- Sædskitte med et maksimalt udvaskningsindeks (*vilkår 7.3.1.*)
- Yderligere efterafgrøder i sædskiftet (*vilkår 7.3.2.*)

Nogle af vilkårene i dette tillæg til miljøgodkendelse kræver registreringer på bedriften og dokumentation. En samlet oversigt over krav til egne registreringer og dokumentation er gengivet her

- Til dokumentation for, at vilkår vedr. besætningens produktionsniveauer er overholdt skal opbevares: Gødnings- og husdyrindberetning / mælkeafregninger / andre kvitteringer for afsatte dyr.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter og efterafgrøder er overholdt skal opbevares: gødningsregnskaber og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v..

¹ De angivne DE er opgivet i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen nr. 1695 af 19.12.2009 med efterfølgende ændringer.

² Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – i resten af teksten blot kaldet "husdyrgodkendelsesloven" samt Lov om miljøbeskyttelse jf. lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22. december 2006.

- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i tillægget til godkendelse er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Den nævnte dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

Det skal understreges, at regler i gældende love, bekendtgørelser og kommunale regulativer altid overholdes. Også hvis disse er eller senere bliver skrappere end vilkårene i dette tillæg til miljøgodkendelse.

1.2. Offentlighed

Orientering om udkast til miljøgodkendelse blev den 15.02.2012 udsendt til høring hos naboer og andre beboere indenfor en beregnet konsekvenszone, samt skønnede parter i sagen, ansøger selv og en række organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger.

Der indkom ingen bemærkninger til udkastet.

1.3. Klagevejledning m.v.

Ansøger selv kan påklage kommunens afgørelse – dvs. dette tillæg til miljøgodkendelse - indtil 4 uger efter offentliggørelsen. Det samme kan enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagen samt en række foreninger og organisationer m.v.

En klage skal være skriftlig og skal være modtaget i Hjørring Kommune senest den 18.04.2012 inden kontortids ophør. En klage indsendes via e-mail: teamerhverv@hjoerring.dk eller til adressen: Hjørring Kommune, Teknik og Miljø, Jørgen Fibigersgade 20, 9850 Hirtshals. Eventuelle klager vil blive videresendt af Hjørring Kommune til Natur- og Miljøklagenævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet opkræver gebyr for behandling af en klage. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Nærmere oplysninger om gebyrreglerne kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Tillægget til miljøgodkendelse kan godt udnyttes, selvom der klages over det, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, og under forudsætning af at andre nødvendige tilladelser er indhentet. Det skal bemærkes, at Natur- og Miljøklagenævnet ved sin behandling kan ændre eller ophæve en godkendelse. Udnyttes en godkendelse, der er klaget over, sker det derfor for egen regning og risiko.

Kommunens afgørelse kan også indbringes for domstolene. En retssag skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er offentliggjort.

1.4. Gyldighed

Vilkår:

- 1.4.1. Tillægget til miljøgodkendelse bortfalder, såfremt det ikke er udnyttet inden for 3 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis det maksimalt godkendte produktionsomfang ikke er opnået inden fristens udløb, bortfalder den del af tillægget til miljøgodkendelse, der ikke er udnyttet.

Ansøgningen er opdelt i 2 etaper: Ansøger forventer at etablere kalvehytter så snart tillægget til godkendelse foreligger. År 2 vil der blive etableret kælvningsafdeling og goldkoafdeling og i år 3 vil der blive indkøbt en 4. malkerobot, når besætningen er nået op på et tilstrækkeligt antal køer.

1.5. Meddelelsespligt

Udskiftning af arealerne omfattet af dette tillæg til godkendelse skal altid forud anmeldes til kommunen. Dette skal ske senest den 1. august forud for det kommende dyrkningsår³.

Anmeldelsen vurderes herefter af kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare³.

1.6. Revurdering af tillægget til miljøgodkendelse

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering³. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år.

1.7. Ophør

Vilkår:

- 1.7.1. Ved ophør af produktionen skal gyllesystemet tømmes for gylle og staldene rengøres. Gylle og fast gødning bringes ud i henhold til aktuelle regler om udspredding. Eventuelle rester af olie og/eller kemikalier bortskaffes i henhold til gældende regulativer herfor.

Hvis husdyrproduktionen ophører, skal ejeren kontakte kommunen, så der kan aftales en forsvarelig nedlukningsplan.

1.8. Tillæggets indhold og vurderinger

I de følgende kapitler gives en detaljeret beskrivelse af den ansøgte produktion og kommunens vurderinger af de mulige effekter på det omgivende miljø og naturen.

Hvis kommunen har fastsat vilkår, vil de være beskrevet detaljeret i begyndelsen af det kapitel eller afsnit, de vedrører. Det vil ofte være sådan, at ansøger skal kunne dokumentere overfor kommunen, at et vilkår er opfyldt. Eventuelle krav til dokumentation er samlet og gengivet i vilkårene på side 3.

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT - bedst tilgængelig teknologi.

BAT er berørt i flere af de følgende afsnit, og der er evt. formuleret vilkår i relation til EUDirektivets krav herom.

Der skal redegøres for følgende 6 områder: staldindretning, foder, opbevaring/behandling af husdyrgødning, udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, management.

Ved kvæg Selvom der ikke er lavet et specifikt BAT notat (BREF-dokument) inden for kvægdrift, er det Hjørring kommunes opfattelse, at mange af BAT-elementerne fra BREF for svin og fjerkræ er generelle og derfor kan overføres til kvægbrug.

2. HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.1. Anlæggets beliggenhed i forhold til fredninger, bygge- og beskyttelseslinjer mv.

Vilkår:

- 2.1.1. De to ejendomme Barkholtvej 4, 9881 Bindslev og Øster Tverstedvej 8, 9881 Bindslev skal være matrikulært sammenlagte inden tillægget til miljøgodkendelse udnyttes.

Vilkår om matrikulær sammenlægning er stillet for at sikre, at afstandskrav til naboskel og nabobeboelse samt lugtgeneafstand overholdes.

³ jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrbrugets projekterede anlæg ligger udenfor fredninger, strand- klit-, sø-, å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer og udenfor skov-, vej- og kirkebyggelinjer.

Kommunen har desuden konstateret at alle afstandskrav til vandforsyning, vej og naboskel mv. i henhold til § 8 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, er overholdt.

2.2. Placering i landskabet

Der er søgt om opførelse af udendørs kalvehytter på den eksisterende møddingsplads.

Anlægget er placeret i et område, der er udpeget som større uforstyrret landskab jf. Kommuneplan 2009. I Kommuneplanens retningslinje står der, at de større uforstyrrede landskaber skal så vidt muligt friholdes for etablering eller udvidelse af anlæg og støjkluder med en stor påvirkning af omgivelserne. Kan et anlæg ikke undgås, skal det placeres og udformes, så det præger landskabet mindst muligt.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet, og at Kommuneplanens retningslinjer ikke tilsidesættes med det ansøgte.

Kommunen vurderer derfor samlet, at udvidelsen ikke vil forringe de landskabelige værdier i området.

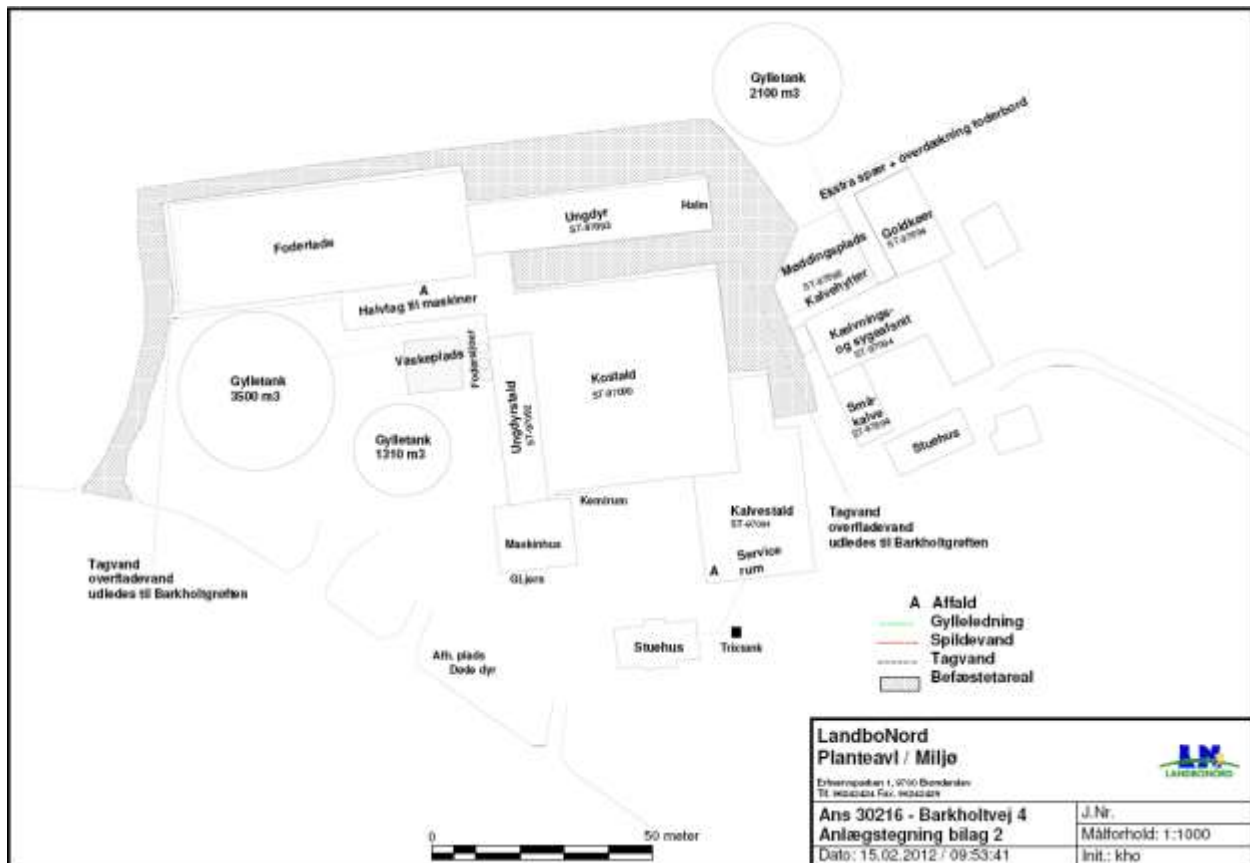
3. HUSDYRHOLDET OG PRODUKTIONSFORHOLD

3.1. Husdyrholdet og staldanlæg

Vilkår:

- 3.1.1. I goldkostalden (staldafsnit 5) skal der i gangarealet installeres skraber. Der skal hver dag foretages skrabninger hver fjerde time.
- 3.1.2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretning m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten nedenfor:

Dyrehold og staldtype	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser / mælkeydelse	Antal årsdyr	DE	Antal mdr. på græs pr år - indenfor udbringningsarealet	Antal mdr. på græs pr år - udenfor udbringningsarealet
Årskøer, tung race. Sen-gestald m. spalter (ringkanal, bagskyl)	ST-97090	10.000 kg mælk	210	293,66		
Småkalv, tung race. Dybstrøelse, hele arealet	ST-97091	0 – 6 mdr.	10	2,70		
Årsopdræt, tung race. Dybstrøelse, hele arealet	ST-97091	6 – 25 mdr.	60	28,98	6	
Årsopdræt, tung race. Spaltegulvbokse	ST-97092	6 – 25 mdr.	78	37,68	6	
Årsopdræt, tung race. Dybstrøelse, kort ædeplads m. fast gulv	ST-97093	6 – 25 mdr.	63	30,43	5	1
Småkalv, tung race. Dybstrøelse, hele arealet	ST-97094	0 – 6 mdr.	30	8,11		
Årskøer, tung race. Sen-gestald m. fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time	ST-97094	10.000 kg mælk	30	41,95		
Årskøer, tung race. Dybstrøelse, hele arealet	ST-97094	10.000 kg mælk	10	13,98		
Småkalv, tung race. Dybstrøelse, hele arealet	ST-97095	0 – 6 mdr.	23	6,22		
Tyrekalv, tung race. Dybstrøelse, hele arealet	ST-97095	40 – 90 kg	120	3,92		
Dyreenheder i alt				467,64		

Anlægstegning

Almindelige sæsonudsving i husdyrproduktionen samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres. Tilpasninger, f.eks. som følge af ændrede vægtgrænser indenfor samme dyregruppe, accepteres også, så længe det samlede antal DE ikke overskrides.

Kommunen vurderer endvidere med udgangspunkt i Miljøstyrelsens "Notat⁴ vedr. ammoniakemission krav i malkestalde", at ansøger kan vælge en anden gulvløsning, end den der er oplyst, uden krav om tillæg eller ny godkendelse. Det er dog en betingelse at der ændres til en af de 8 gulvløsninger, der fremgår af notatet, og som har et emissionsniveau på $\leq 4\%$.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Det skal bemærkes, at da der i næsten alle staldafsnit sker udvidelser og flytninger, indgår alle eksisterende staldafsnit i projektet og dermed i den nedenstående vurdering. Kommunen vurderer dermed, at der samlet set, for både de eksisterende staldafsnit og nye kalvehytter, ikke er behov for at stille vilkår om yderligere BAT-tiltag frem til næste revurdering. I vurderingen er indgået hensyn til de eksisterende staldes alder og staldsystemer samt en afvejning af forholdet mellem miljøeffekt og omkostninger.

Som udgangspunkt finder kommunen, at BAT-niveau for ammoniakfordampning skal svare til en beregning foretaget ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT).

Kommunen har beregnet BAT-niveau for produktionen således:

210 malkekøer i eksisterende stalde (sengestald, bagskyl)	210 x 9,80	2058,00	kg N/år
30 malkekøer i eksisterende stalde (fast, drænet gulv)	30 x 7,31	219,30	kg N/år
60 kvier i eksisterende dybstrøelsesstald		103,24	kg N/år
78 kvier i eksisterende spaltegulvsbokse		237,83	kg N/år
63 kvier i eksisterende dybstrøelsesstald m. kort ædeplads		108,04	
10 malkekøer i eksisterende dybstrøelsesstald		100,75	kg N/år

⁴http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/DEA89A7C-6449-44C8-AA2B-CECA867753D7/0/Notat_DK_MST_Glatte_Gulve1.pdf

10 småkalve i eksisterende dybstrøelsesstald	18,88	kg N/år
30 småkalve i eksisterende dybstrøelsesstald	56,64	
23 småkalve i kalvehytter	43,42	kg N/år
120 tyrekalve i kalvehytter	21,06	kg N/år
Den samlede emission fra anlæg må max være	2967,16	kg N/år

Ifølge den indsendte ansøgning er der en emission fra produktionen på 2966,73 kg N/år. BAT kravet i forhold til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er dermed overholdt.

3.2. Fodring

Der anvendes tidssvarende foderplanlægning og udfodringsteknikker, der er med til at begrænse spild og tab af næringsstoffer til miljøet. Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne.

Med henblik på at reducere dyrenes N-udskillelse er det ifølge BREF-dokumentet (2003) BAT at tilpasse foderet til dyrenes behov i de forskellige produktionsfaser (fasefodring), at optimere foderet på baggrund af fordøjelige/disponible næringsstoffer samt at tilsætte foderet aminosyrer. Derudover nævnes det at visse fodertilsetninger, herunder enzymer, kan forøge fodereffektiviteten. Tilsvarende er det med henblik på at reducere dyrenes fosforudskillelse BAT at anvende fasefodring med højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at BREF-dokumentet alene omhandler svin og fjerkræ og ikke kvæg. I det køn er en drøvtygger, kan de forhold der er nævnt i BREF-dokumentet ikke ukritisk overføres til en kvægproduktion. Således er det f.eks. ikke muligt at anvende fytase eller syntetiske aminosyrer. I de senere år har der imidlertid været øget forsknings- og rådgivningsmæssig fokus på fosfor og fordringsnormen for fosfor er reduceret. Gennem foderplanlægningen er der ligeledes fokus på indholdet af såvel fosfor som protein i foderblandingen.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers valg af fodringsteknik med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT.

3.3. Ensilage

Vilkår:

- 3.3.1. Markstakke med ensilage må ikke være placeret nærmere end 100 meter fra nabobeboelse
- 3.3.2. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage igen må placeres på samme sted. I tilfælde af etablering af ensilage i markstak skal tidspunkt og placeringen noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Der opbevares ensilage i foderladen på ejendommen. Derudover vil der ved behov blive opbevaring af ensilage i markstakke i henhold til gældende regler for bl.a. tørstofindhold ved placering af ensilage i markstakke. Kraftfoder, korn, mineraler m.m. opbevares i siloer og som sæk-kevarer.

For at mindske gener for omkringboende er der stillet vilkår om minimums afstand til nabobeboelse ved placering af markstakke med ensilage.

4. ØVRIGE PRODUKTIONSFORHOLD

4.1. Øvrige produktionsforhold

Vilkår:

- 4.1.1. Al vask af traktorer, maskiner, redskaber og dyretransportvogne skal foregå på befæstet, tæt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller særskilt opsamlingsbeholder.

I forbindelse med ansøgningen er indsendt en række oplysninger om de øvrige produktionsforhold på ejendommen, herunder oplysninger om ventilationsforhold, spildevandsforhold, forbrug af råvarer, energi og vand, transport til og fra ejendommen, affaldshåndtering samt støjkilder på ejendommen. Den samlede redegørelse ses i bilag 1.

Der er i ansøgningen redegjort for hvordan det ansøgte med hensyn til ventilationsforhold og forbrug af energi og vand lever op til kravet om BAT. Kommunen vurderer på baggrund af det oplyste, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår, og at det ansøgte på de to områder lever op til kravet om BAT.

4.2. Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er udarbejdet en beredskabsplan for bedriften, der beskriver hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af brand, overløb af gylle, kemikalie- og oliespild samt strømsvigt m.v. Beredskabsplanen var vedhæftet ansøgningen.

I bilag 3 ses kort over ejendommen med placering af pulverslukkere, nærmeste telefon, brandhaner mm.

Kommunen har vurderet beredskabsplanen og finder, at det ikke er nødvendigt at stille yderligere vilkår.

5. GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

5.1. Gødningstyper og mængder

Det producerede husdyrgødning på ejendommen er kvæggylle og dybstrøelse. Der produceres i alt på ejendommen 6.759 tons kvæggylle pr. år svarende til 354,45 DE og 1.089 tons dybstrøelse svarende til 64,64 DE. Herudover afsættes 2,34 DE ved afgræsning udenfor udbringningsarealerne.

Nedenfor ses en oversigt over den samlede produktion, tilførsel og afsætning af DE på ejendommen.

I de følgende afsnit redegøres nærmere for de enkelte gødningstyper og deres håndtering.

Gødningstype	DE
Produceret kvæggylle	354,45
Produceret dybstrøelse	64,64
Kvæggylle afsat ved afgræsning <i>indenfor</i> udspretningsarealet	46,01
Kvæggylle afsat ved afgræsning <i>udenfor</i> udspretningsarealet	+/- 2,34
Kvæggylleafsats til Bindselvej 53	- 50,00
Kvæggylleafsats til biogasanlæg	- 28,40
I alt (til udspretning på ejede og forpagtede arealer)	386,70

5.2. Flydende husdyrgødning

Vilkår:

- 5.2.1. Der skal laves skriftlig aftale med biogasanlæg om årlig modtagelsen af gylle svarende til 28,40 DE. Aftalen skal indsendes til kommunen senest når produktionen når op på 439,24 DE.
- 5.2.2. Der skal anvendes gyllevogne med påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Alternativt kan der ved hver gylletank, hvor der sker påfyldning af gyllevogn, anlægges en læsseplads, således at spild kan opsamles. Pladsen skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblad for "læsseplads for gyllevogne", nr. 103.11-2. Afløbet/pumpebrønden skal dimensioneres således, at også et større spild kan opsamles. Pladsen skal være etableret senest ½ år efter godkendelsesdato.

Ifølge den indsendte kapacitetserklæring er den årlige produktion af flydende gødning er 6.759 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene samt direkte nedbør til beholderne.

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen på 6.910 m³, hvilket svarer til 12,3 måneders opbevaring. Der findes 3 gyllebeholdere på ejendommen.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kapacitet (m ³)	Overdækning	Pumpesystem
Spæncom gyllebeholder	1987	1.310	Flydelag	Ikke fast
Agri-Tanken	2006	3.500	Flydelag	Ikke fast
Muleby gyllebeholder	1994	2.100	Flydelag	Ikke fast
I alt		6.910		

Gyllebeholdernes placering fremkort af oversigtstegningen i afsnit 3.1.

Alle tanke opfylder Husdyrgødningsbekendtgørelsens skærpede krav (pr. 15.08.2008) til pumper etc. Der udføres 10 års-beholderkontrol af godkendt firma. Tankene tømmes normalt 1 gang årligt med henblik på inspektion.

Jf. BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderens skal tømmes jævnlige af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt. Der omrøres kun i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Det er endvidere BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag eller et flydelag, der etableres med snittet halm eller tilsvarende.

Ligeledes ifølge BREF kan det være BAT at behandle husdyrgødning på bedriften med visse betingelser. Disse betingelser vedrører landbrugsareal til rådighed, overskud af eller efterspørgsel på lokale næringsstoffer, teknisk assistance, marketingsmuligheder for grøn energi samt lokale regler. Er der f.eks. et overskud af næringsstoffer i området, men tilstrækkelig areal til at udbringe husdyrgødningen, kan det være BAT at foretage separation af husdyrgødningen.

Indhold af fosfor i husdyrgødningen

For husdyrbrug med konventionel produktion af malkekvæg, skriver Miljøstyrelsen bl.a. i vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om fosfor:

Ved udbringning af husdyrgødning svarende til harmonikravet for kvælstof vil fosfortilførslen til udbringningsarealerne for flere husdyrtyper overstige afgrødernes behov, som ligger på 20-25 kg P/ha. Ved en fortsat ophobning af fosfor i landbrugsjorden er der risiko for, at fosforbidraget fra landbrugsjorden til vandmiljøet kan øges.

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne omfatter enten fodringsteknikker, der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgangning i biogasanlæg.

For så vidt angår optimering af fosforudnyttelsen ved fodring af malkekvæg, vil mange fodermidler i praksis have et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Fodermidlernes naturligt høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at optimere fosfortildelingen i praksis. Adgang til foderanalyser for fosfor kunne i praksis give mulighed for at planlægge tildelingen af fosfor mere præcist, men manglende viden om fordøjeligheden af foderets fosforindhold betyder, at der fortsat skal være en sikkerhedsmargin i fodringsnormerne og fodringsplanlægningen, som tager hensyn hertil.

Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen, som i vejledningen vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

Kommunens vurdering i forhold til BAT

Sammenholdes ansøgers foranstaltninger vedr. opbevaring og behandling af husdyrgødning med BREF-dokumentet, vurderer kommunen, at det ansøgte projekt lever op til BAT. I forhold til indhold af fosfor i husdyrgødningen vurderes ligeledes, at projektet lever op krav om BAT.

5.3. Fastgødning inkl. dybstrøelse

Vilkår:

- 5.3.1. Markstakke med komposteret dybstrøelse må ikke være placeret nærmere end 100 meter fra nabobeboelse.
- 5.3.2. Markstakke med komposteret dybstrøelse må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før dybstrøelse igen må placeres på samme sted. I tilfælde af etablering af dybstrøelse i markstak skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.

Møddingspladsens placering fremkort af oversigtstegningen i afsnit 3.1 (samt bilag 2).

Dybstrøelsen opbevares på eksisterende møddingsplads med fast bund og afløb til gylletank. Dybstrøelsen dækkes ned med plast, da der ikke er daglig tilførsel.

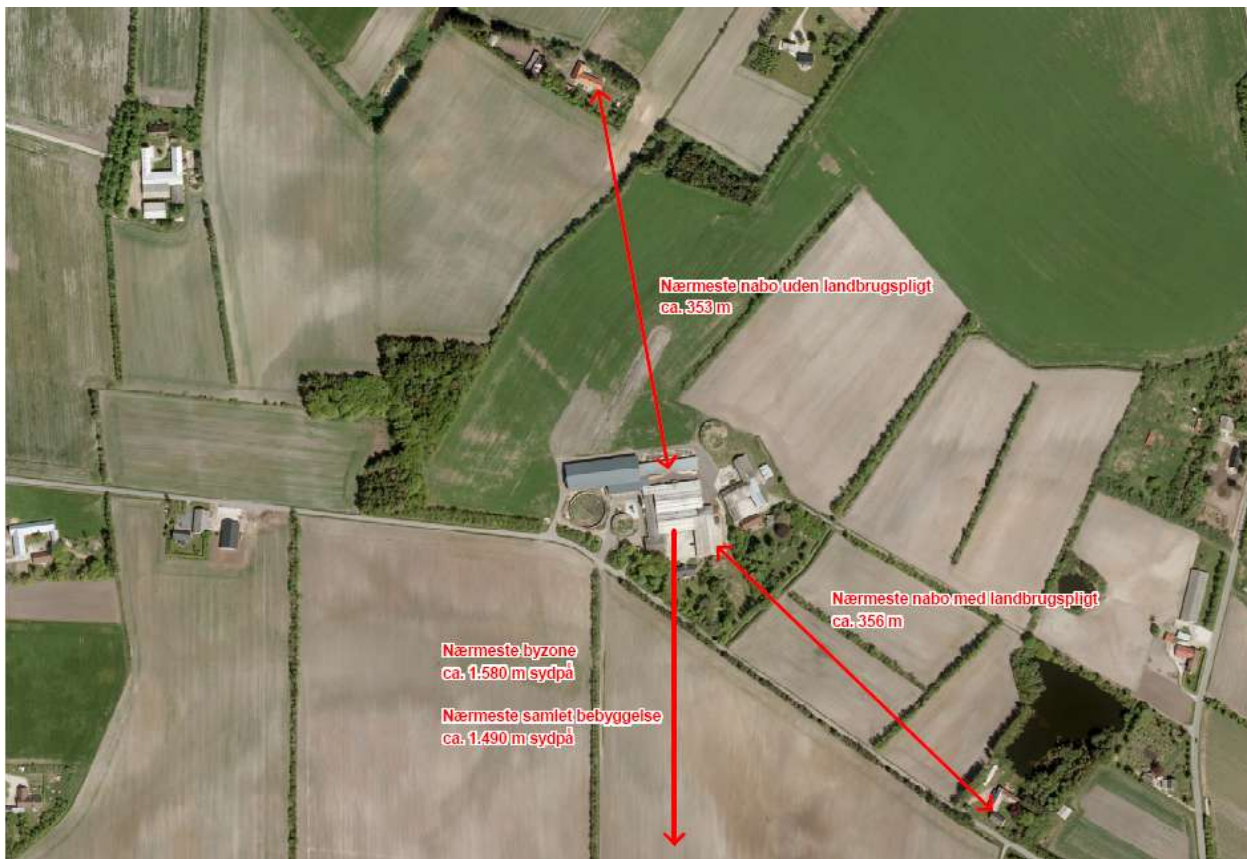
6. GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

6.1. Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra stalene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse indenfor hver type.

Områdetype	Lovens krav: minimum afstand (m) - Geneafstanden	Aktuelle afstande (m)
Byzone / Sommerhusområde	255	1.580
Samlet bebyggelse	169	1.490
Enkelt bolig	81	353

Lugtgeneafstandene er beregnet for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Afstand til nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone.

Som det ses af tabellen ovenfor, overholder den ansøgte produktion lovens minimumkrav til lugtgeneafstande til de forskellige typer af beboelser i området.

Da gylleopbevaring primært foregår i ejendommens gylletanke, forventer kommunen kun lugtbidrag fra ejendommens gylletanke ved omrøring og udkørsel.

Kommunen forventer ikke væsentlige lugtgener fra produktionens foderanlæg. Der vil være en emission af lugt fra staldventilationen. Lugtgenerne fra staldventilationen kan begrænses ved hyppig og grundig rengøring af staldafsnittene og udstyr.

Lugt fra stalde vil dog altid i en vis udstrækning afhænge af landmandens indsats vedr. rengøring og staldhygiejne.

6.2. Fluer og skadedyr

Ved fluegener anvendes der Neporex (eller tilsvarende middel) som larvemiddel til bekæmpelse af fluelarver ved kalvene. Der holdes i videst mulig omfang ryddeligt omkring ejendommen, for at undgå at tiltrække skadedyr. Døde dyr opbevares under kadaverkappe.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra fluer og gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.). Det vurderes, at ejendommens tiltag til forebyggelse og bekæmpelse af fluer og skadedyr vil være tilfredsstillende.

6.3. Støj, støv og lysgener fra anlægget og maskiner

De væsentligste stationære støjkilder fra husdyrbruget er gyllepumper, højtryksrensere, foderanlæg samt den daglige brug af traktor og transportere til og fra ejendommen. Der må endvidere påregnes støj fra dyrene, når de flyttes til og fra ejendommen og mellem staldafsnittene. De stationære støjkilder er placeret inde i bygningerne..

Fra anlægget kan der fremkomme støvgener i forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler. I forbindelse med transportere til og fra markerne samt ved markarbejde kan der opstå støvgener i lokalområdet.

Eventuelle lysgener fra ejendommen kan stamme fra staldanlæg, hvor der er tændt lys om aftenen.

Det er kommunens vurdering, at eventuelle støj- og støvgener samt belysningen på ejendommen ikke vil medføre væsentlige gener for naboer eller for trafikanter.

6.4. Transport

I miljøgodkendelsen skal der indgå en vurdering af, om til- og frakørsel til virksomheden vil kunne ske uden væsentlig miljømæssige gener for de omboende. Færdsel på offentlig vej reguleres derimod af færdselsloven og håndhæves af politiet. Forhold vedrørende private fællesveje administreres af kommunen som vejmyndighed efter privatvejsloven.

Hovedparten af transportere til og fra ejendommen med foderstoffer og afhentning af mælk samt gylletransporter sker i dagtimerne. Udbringning af husdyrgødning kan ske aften og nat i forårsperioden.

Transport af korn og halm sker primært i høstperioden og vil evt. også finde sted aften og nat. I forbindelse med høst af grovfoder, kan kørsel ligeledes finde sted aften og nat.

Kommunen vurderer, at omfanget af kørsel til og fra ejendommen ikke vil antage et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området. Antallet af transportere fremgår af bilag 1.

7. BEDRIFTENS PÅVIRKNINGER AF NATUR OG MILJØ

7.1. Ammoniakfordampning og naturområder

Beregninger af bedriftens fordampning af ammoniak er foretaget automatisk i Miljøstyrelsens ansøgningssystem. Beregningerne bygger på det ansøgte projekt og de vilkår, der fremgår af de foregående afsnit.

Ifølge husdyrmiljøloven er det et krav, at der skal ske en reduktion af ammoniakfordampningen på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Beregningerne viser, at dette krav er opfyldt.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg. Kommunens vurdering af påvirkningen med ammoniak skal tage udgangspunkt i driften fra før husdyrbruget udvidede første gang efter 1. januar 2007. I 2008 blev der givet godkendelse til udvidelse af

husdyrbruget, vurderingen af påvirkningen med ammoniak tager således udgangspunkt i nudriften fra før udvidelsen i 2008⁵.

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 2.471 kg N/år i nudrift og 2.967 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 496 kg N/år.

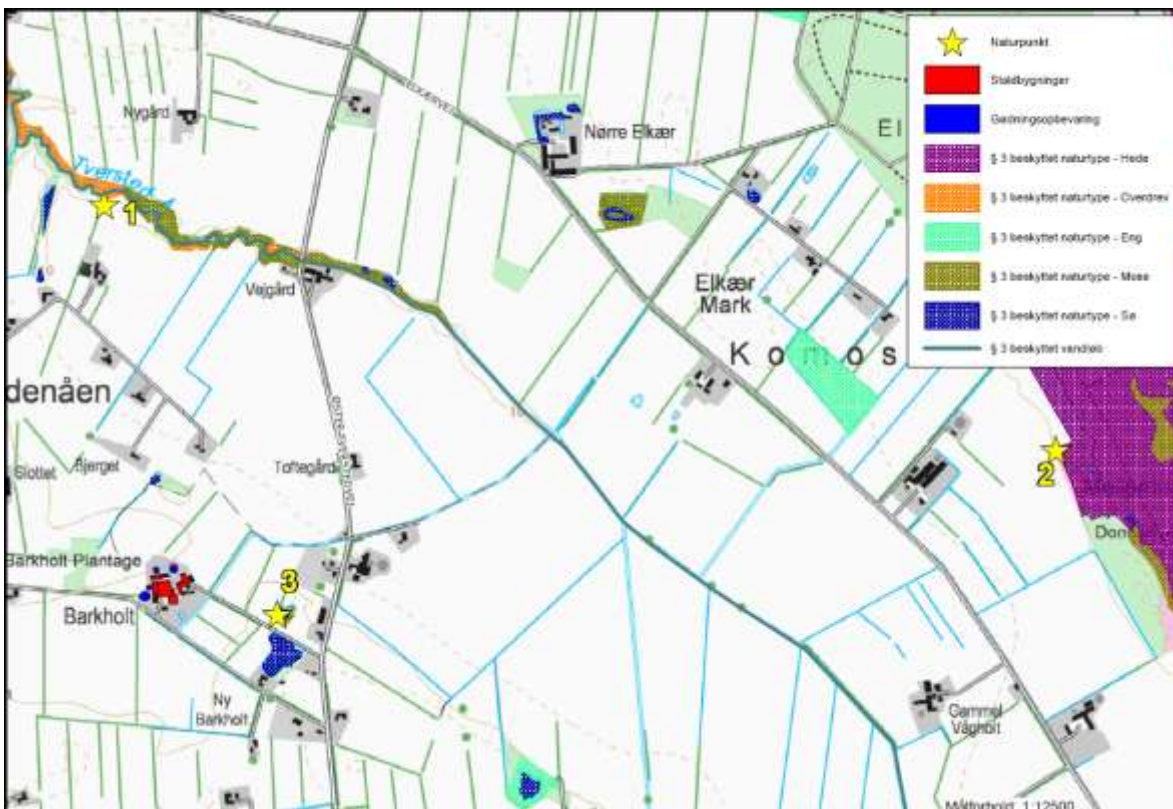
I nærheden af ejendommen er der ingen Natura 2000 områder, men overdrev beskyttet efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og flere mindre moser, kultur- og naturenge, søer og vandløb beskyttede efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Den forøgede belastning af ammoniak fra stald og lager i 3 udvalgte naturpunkter (Fig. 1) er beregnet til 0,0 – 0,1 kg N/ha per år. Den samlede belastning af ammoniak fra stald og lager i nærmeste § 7 område er beregnet til 0,1 kg N/ha per år.

Kommunen vurderer, at udvidelsen:

- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder
- vil have en neutral effekt på arter beskyttede efter EF-habitatsdirektivet bilag IV
- ikke vil påvirke naturarealer beskyttede efter husdyrgodkendelseslovens § 7 og naturbeskyttelseslovens § 3.
- vil have en neutral effekt på beskyttet natur, der støder op til ejendommens udbringingsarealer

Kommunen vurderer samlet, at den projekterede udvidelse kan gennemføres uden negative konsekvenser for den omgivende natur.

Figur 1. Ejendommens (rød firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-3 (gul stjerne).

Kommunens detaljerede vurdering af naturforholdene ses i bilag 4.

⁵ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

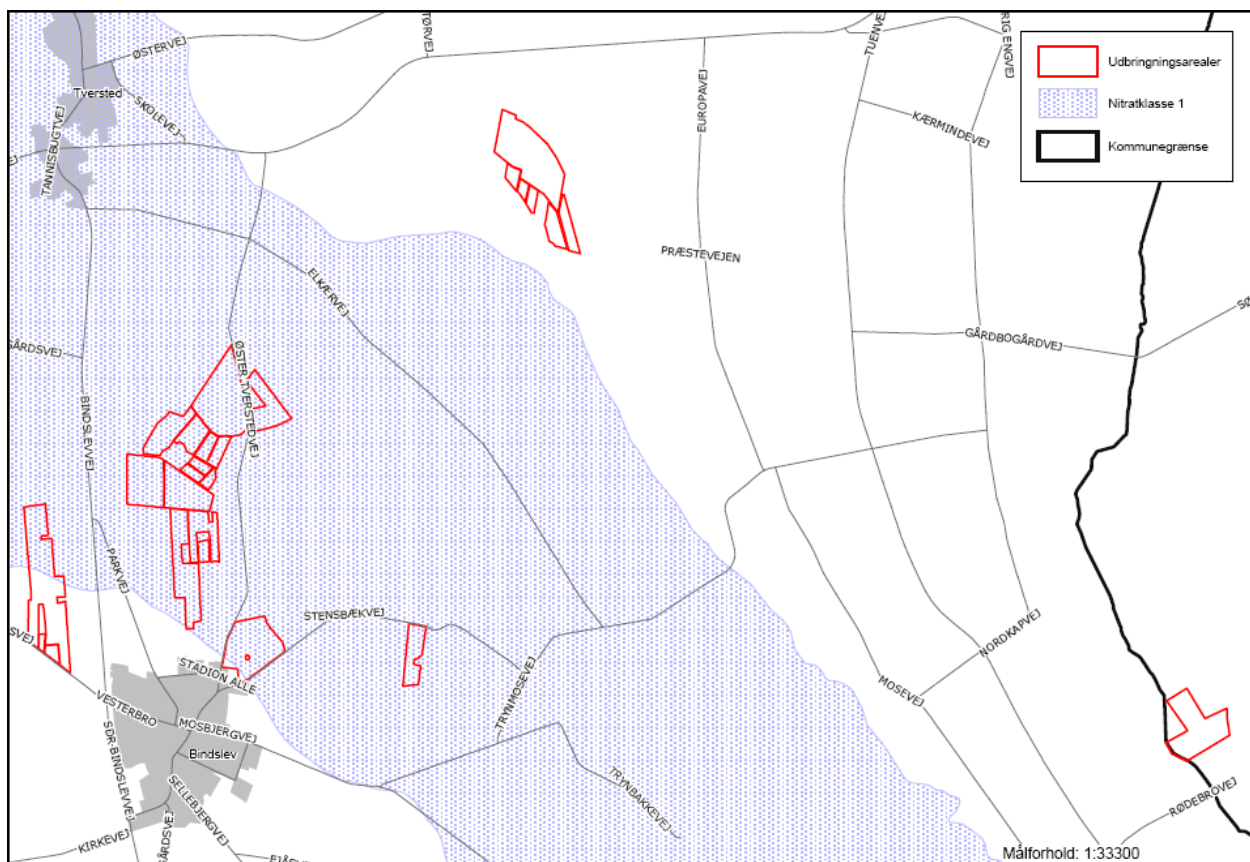
7.2. Udbringingsarealer

Til bedriften hører 168,65 ha ejede og forpagtede udbringingsarealer. De ejede og forpagtede arealerne modtager gylle med 2,3 DE/ha.

Der afsættes 50 DE til Bindslevvej 53, 9881 Bindslev. Arealerne under Bindslevvej 53 er godkendt til udsprejning af husdyrgødning i forbindelse med ejendommens miljøtilladelse (§ 10) af 21. juli 2011. Kommunen vurderer derfor, at det ikke er nødvendigt at vurdere dem igen.

Nedenstående oversigt viser hvor mange ha, der er placeret i forskellige typer følsomme områder.

	I alt, ha	I nitrat-klasse 1	Afvander til Skagerak (Hjørring Kommune)	Afvander til Kattegat (Frederikshavn Kommune)
Ejet og forpagtede arealer	168,65	108,98	154,84	13,81

Udbringingsarealernes beliggenhed i forhold til nitratklasse og kommunegrænse

De mulige konsekvenser for de berørte følsomme områder er nærmere beskrevet og vurderet i de følgende afsnit.

Al gylle udbringes efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i henhold til Plantedirektoratets normer for tilførsel af næringsstoffer til afgrøderne. Gyllen udbringes med slæbeslanger samt ved nedfældning. Der udarbejdes mark- og gødningsplan og der tages analyser af gyllen. Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættede, snedækkede, frosne eller oversvømmede arealer.

Jf. BREF er det med henblik på at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne BAT at afbalancere tilførselen af gødning med afgrødens behov for næringsstoffer. Det er endvidere BAT at reducere risikoen for forurening af omgivelserne ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre gødning til arealer der skræner, støder direkte op til vandløb samt at udbringe gødning så tæt som muligt

på tidspunktet for afgrødens optagelse af næringsstoffer. Det er endvidere BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødningen således at risikoen for lugtgener for omgivelserne minimeres.

Kommunens vurdering af BAT i forhold til udbringning af husdyrgødning

Miljøstyrelsen skriver i vejledning om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) om ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning.

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

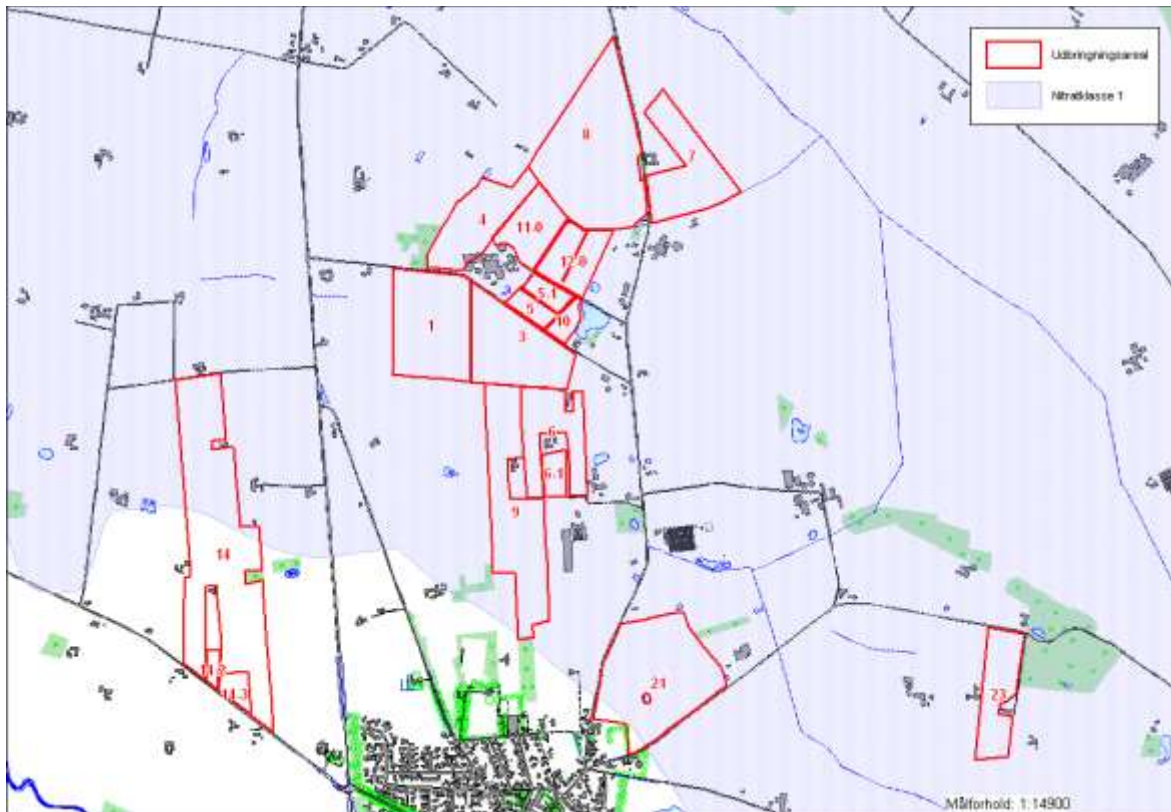
Hjørring Kommune er enige med Miljøstyrelsen som i vejledningen konkluderer, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning er BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken.

Kommunen finder derfor at det ansøgte lever op til krav om BAT.

7.3. Fjord og hav

Vilkår:

- 7.3.1. På bedriften må ikke anvendes et kvægsædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 80, jf. bilag 6
- 7.3.2. På bedriften skal der hvert år i markerne beliggende i nitratklasse 1 (mark nr. 1, 3, 4, 5, 5-1, 6, 6-1, 7, 8, 9, 10, 11-0, 12-0, 14, 21 og 23), se kortet nedenfor, være 1,1 % efterafgrøder, svarende til alt 1,19 ha – ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Efterafgrøderne skal følge de samme regler, der gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder, der placeres i markerne i nitratklasse 1, eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af ”grønne marker”.

Udbringingsarealer beliggende i nitratklasse 1

Alle udbringingsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har foretaget en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning. Den nærmere vurdering ses i bilag 5. Frederikshavn Kommune har foretaget en lignende vurdering af arealet beliggende i Frederikshavn Kommune, deres nærmere vurdering ses i bilag 7. Konklusionen er, at hverken påvirkningen fra det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter vil medføre skadevirkning på det marine miljø i Skagerrak som følge af udledning af kvælstof og fosfor.

Dele af udspretningsarealerne, 108,98 ha, ligger samtidig i Nitratklasse 1, hvilket skyldes at der er visse kvælstoffølsomme elementer i udpegningsgrundlaget for habitatområde H5 (Uggerby Klitplantage og Uggerby Ås udløb).

Loven fastsætter, at arealer i nitratklasse 1 kun må modtage husdyrgødning svarende til 85 % af gældende harmoniregler. For de nævnte arealer, skal husdyrtrykket nedsættes til 85 % af 2,3 DE/ha. Man kan dog i stedet forpligte sig til andre begrænsninger, der bringer udvaskningen af kvælstof ned til samme niveau. Valgmulighederne er: Flere efterafgrøder, et sædskifte med en mindre udvaskning af kvælstof eller et mindre forbrug af kunstgødningskvælstof. Man kan også kombinere disse tre muligheder, blot man opnår samme effekt.

På grundlag af oplysninger om antallet af hektarer beliggende i nitratklasse 1 har Miljøstyrelsens ansøgningsssystem beregnet det maksimalt tilladte husdyrtryk til 2,0771 DE/ha på bedriften som helhed. I den ansøgte produktion er målet nået ved at øge andelen af efterafgrøder med 1,10 %.

7.4. Grundvand

Ingen af udbringningsarealerne er beliggende indenfor nitratfølsomme indvindingsoplande, det er således ikke nødvendigt at stille vilkår om begrænsning af kvælstofudvaskningen udover de generelle regler.

8. EGENKONTROL, MANAGEMENT SAMT ALTERNATIVER LØSNINGER

8.1. Management og egenkontrol

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for management og egenkontrol. Ansøgers egen redegørelse er gengivet i *kursiv*.

- *Der udarbejdes mark- og gødningsplan i henhold til lovkrav, således at tildelingen af næringsstoffer til afgrøderne optimeres.*
- *Kvælstoftilførslen korrigeres årligt i forbindelse med kvælstofprognosen, der offentliggøres omkring 1.april (N-prognosen afhænger af klimaet de enkelte år).*
- *Der er tilknyttet en række fagkonsulenter, der gennemgår bedriften med ejer og medarbejdere efter behov.*
- *Der udarbejdes EndagesFoderKontrol (EFK).*
- *Fodersammensætning og fodringsstrategi evalueres og tilpasses løbende, således at nyeste viden anvendes.*
- *Der er fast dyrlægeaftale.*
- *Der føres sprøjtejournal, medicinjournal og logbog for gylletanke.*
- *Gylletanke bliver kontrolleret hvert 10. år af autoriseret kontrollant.*
- *Køletanken tæthedsprøves hvert år af et autoriseret kølefirma.*
- *Der er lavet beredskabsplan, således at evt. uheld kan stoppes og konsekvensen for det omgivende miljø begrænses mest mulig.*
- *Personalet uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.*
- *Ved påfyldning af marksprøjte sikres at der ikke sker overløb.*
- *Der er vandforsyning fra lukket system.*
- *Der leveres mælk til Arla og produktionen er dermed omfattet af kvalitetsprogrammet Arlagården, der stiller en række krav til de daglige rutiner på ejendommen.*

Kommunens vurdering i forhold til BAT

I henhold til BREF (2003) er det BAT at uddanne bedriftens personale, at registrere energi- og ressourceforbrug samt forbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning. Endvidere at have procedurer for at sikre ren- og vedligeholdelse af bygninger og inventar, at planlægge gødning af markerne korrekt samt at have nødfremgangsmåde ved evt. uheld.

Det vurderes at ansøgning i forhold til management og egenkontrol lever op til kravet om BAT

8.2. Alternative løsninger

Nedenfor ses ansøgers redegørelse for alternativer og 0-alternativer i forhold til det ansøgte. Ansøgers redegørelse er gengivet i *kursiv*.

I enhver landbrugsproduktion er der et løbende behov for udvidelse af produktionen. Med stigende omkostninger inden for de fleste områder, skal der produceres stadigt mere for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal udvides. Derudover er der bedre muligheder for at tiltrække og fastholde udefrakommende arbejdskraft med en større produktion i nye og arbejdsvenlige produktionsanlæg.

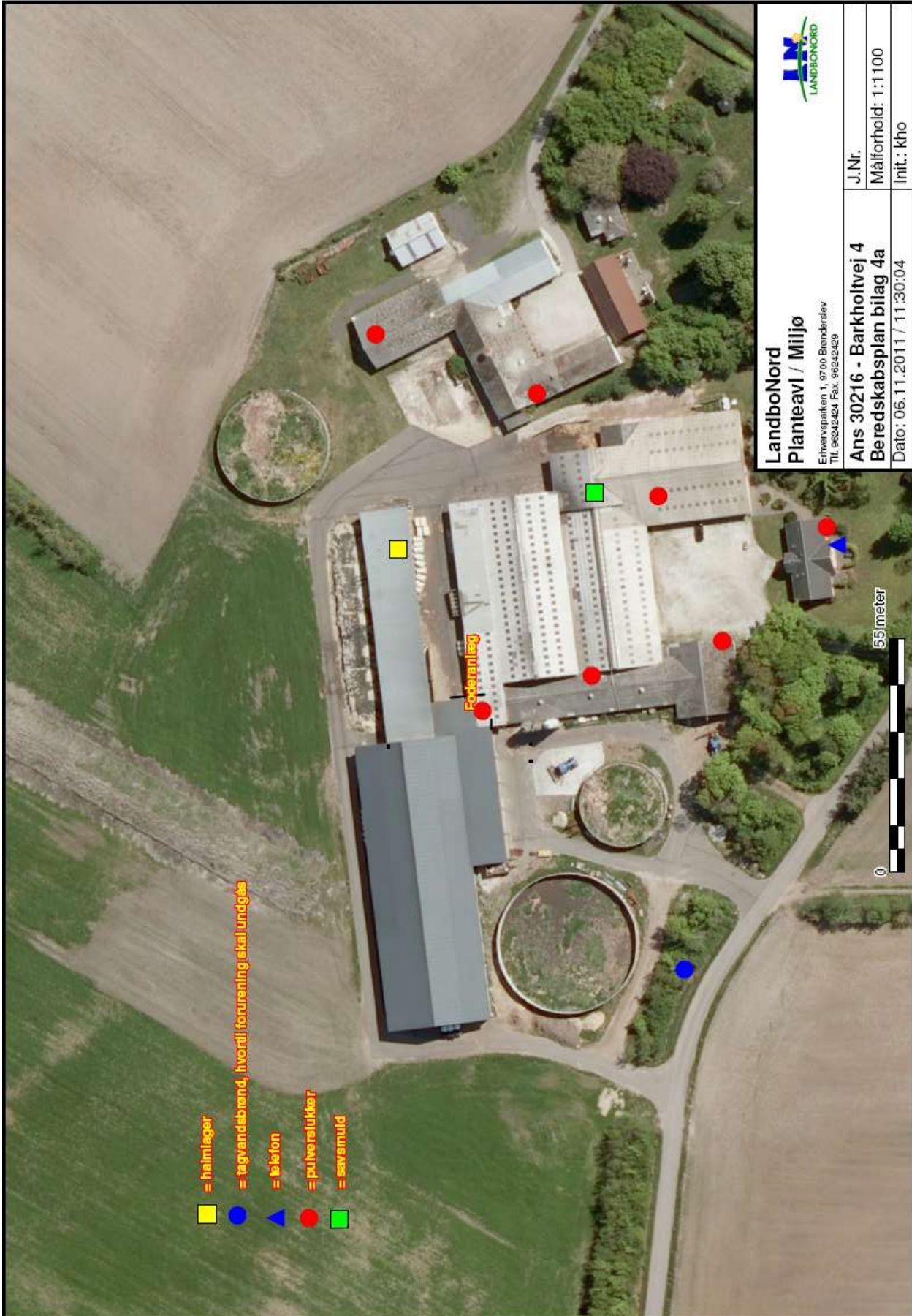
9. BILAG

Bilag 1. Miljøteknisk redegørelse (fra ansøger)

Spildevand						
Spildevandstype	Årlig mængde, ca. m ³		Opsamling / bortskaffelse			
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt		
Sanitært spildevand (drift)	170 m ³	170 m ³	Trixtank	Trixtank		
Tagvand fra stalde	3.992 m ³	4.760 m ³	Ledes til Barkholtgrøften			
Malkestald/mælkerum	713 m ³	775 m ³	Gyllebeholder			
Bemærkninger: Der er indregnet 3.100 l rengøringsvand og drikkevandsspild pr. ko i gyllemængden.						
Forbrug af råvarer, energi og vand						
Ressource	Nudrift	Ansøgt	Opbevaring (tanktype, bygning, indretning)			
Dieselolie til traktorer m.v.	9.500 l	9.500 l				
Smøreolie	200 l	400 l	I maskinhus			
Kunstgødning	Afhænger af gødningskvote					
Indkøbt foder	468 t	750 t	I siloer			
Pesticider	Afhængig af midler					
Kemikalier til vask af malkeroboter	600 l	800 l	Ved robotter			
Elforbrug til lys, opvarmning m.v.	144.000 Kwh	180.000 Kwh				
Drikkevand og vaskevand (drift)	8.400 m ³	10.300 m ³				
Andet						
Bemærkninger:						
Transport til og fra ejendommen						
	Antal/mængde pr. år		Kapacitet pr. transport		Antal transporter pr. år	
	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Levende dyr	140 stk	230 stk	3-6 stk	5-10 stk	24	24
Døde dyr	40 stk	55 stk				
Indkøbt foder	600 t	750 t	12t	12-18t	40	50-60
Gylle	5.112 t	6.211 t	24 t	24 t	213	258
Dybstrøelse	400 t	518 t	9 t	9 t	45	58
Halm fra mark	210 t	250 t	7 t	7 t	30	36
Dieselolie	9.500 l	9.500 l	1.800 l	1.800 l	6	6
Andet						
Affald						
	Opbevaring		Bortskaffelse			
Dagrenovation	I garage		Kommunal ordning			
Døde dyr	Se bilag 2		DAKA			
Landbrugsplast	Under halvtag til maskiner		Container til AVV			
Papir/nylonsække	Under halvtag til maskiner		Container til AVV			
Klinisk risikoaffald	I depot		Dyrlæge			
Emballage fra sprøjtemidler	I garage		I dagrenovation			
Rester af sprøjtemidler			De indkøbte sprøjtemidler bruges op			
Spildolie	Al service af maskiner foreta-		Værksted			

Oliefiltre	ges på værksted		
Akkumulatorer			
Dæk	Ved maskinhus		Produkthandler
Jern/metal			
Andet			
Støjklider			
Type	Driftsperiode	Tiltag til begrænsning af støj	Placering
Blæsere	I varme perioder	Placeret inde i bygningerne	
Malkeanlæg	Døgnet rundt	Malkerobotter larmer ikke ret meget, da der kun er en malkemaskine i hver robot.	
Fuldfoderblander og foderanlæg	6 gange i døgnet	Foderet blandes i en stationær blander og udfodres 6 gange dagligt vha. en automatisk hængebane. Alt foregår indendørs.	
Gyllepumper	1 time pr. dag		
Daglig brug af traktor		Hovedsageligt indendørs i foderlade	
Transport af levende dyr	Ved ud- og indbinding af kvier. Dyr til slagteriet og tyrekalve transporteres bort fra ejendommen jævnt fordelt over året.		

Bilag 3. Oversigtskort fra beredskabsplanen

Bilag 4. Detaljeret vurdering af påvirkninger af naturområder

Retsgrundlag

Hjørring Kommune har vurderet, om der i forbindelse med udvidelsen er behov for beskyttelse af naturen med dens bestand af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning⁶. Kommunen har konkret vurderet, om der er naturområder, der efter Kommunens vurdering ikke beskyttes tilstrækkeligt af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesloven⁷. Endvidere har Kommunen vurderet, om det ansøgte projekt i sig selv eller tilsammen med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områder og/eller yngle- eller rasteområder for habitatdirektivets bilag IV-arter væsentligt⁸. Her ved har Kommunen sikret sig, at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelige med hensynet til omgivelserne⁹.

Kommunens vurdering af udvidelsens påvirkning af naturen, herunder beregninger af ammoniakafsætning, omfatter hele husdyrbruget, dvs. både eksisterende og nye anlæg. Kommunens vurdering af påvirkningen med ammoniak skal tage udgangspunkt i driften fra før husdyrbruget udvidede første gang efter 1. januar 2007. I 2008 blev der givet godkendelse til udvidelse af husdyrbruget, vurderingen af påvirkningen med ammoniak tager således udgangspunkt i nudriften fra før udvidelsen i 2008¹⁰.

Beskyttet natur efter naturbeskyttelsesloven, husdyrgodkendelsesloven og habitatdirektivet

Naturbeskyttelseslovens § 3 beskytter overdrev, heder, moser, enge, strandenge, strandsumpe, søer og vandløb mod ændringer i tilstanden. Beskyttelsen gælder for alle de beskyttede naturtyper bortset fra søer og vandløb, hvis de har en minimumsstørrelse på 2.500 m² i sammenhængende areal. Beskyttelsen gælder for søer på 100 m² eller derover. De beskyttede vandløb er udpeget af de tidligere amtsråd og godkendt af miljøministeren.

Arealer, der er mindre end 2.500 m², er omfattet af beskyttelsen, hvis de indgår en mosaik af naturtyper med et samlet areal på 2.500 m² og for moser også hvis de ligger i tilknytning til søer eller vandløb.

Husdyrgodkendelseslovens § 7 fastsætter en beskyttelse af en række konkrete ammoniakfølsomme naturtyper. Inden for de internationalt beskyttede Natura 2000-områder (kategori 1-natur) kan der således maksimalt tillades en total ammoniakbelastning på 0,2 – 0,7 kg N/ha/år, afhængig af antallet og størrelsen af øvrige husdyrbrug i nærområdet. Samme lov fastsætter også beskyttelsen mod ammoniak på udvalgte naturtyper uden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om højmoser, lobeliesøer, heder over 10 ha samt overdrev over 2,5 ha (kategori 2-natur), der er beskyttet mod en total ammoniakbelastning på mere end 1 kg N/ha per år, fra et givent husdyrbrug¹¹.

Beskyttelsesniveauet på øvrige ammoniakfølsomme naturtyper beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt visse skove (kategori 3-natur) beror på en konkret vurdering af, om der er tale om et naturområde af særlig regional eller lokal interesse.¹²

Denne vurdering beror først og fremmest på en vurdering af områdets naturkvalitet på en skala fra I – V (høj, god, moderat, ringe og dårlig). Naturkvaliteten vurderes dels efter områdets struktur, dvs. vegetationssammensætning, drift af arealet herunder evt. afgræsning samt naturtype-

⁶ Jf. § 23 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

⁷ Jf. § 29 i Husdyrgodkendelsesloven

⁸ Jf. §§ 7, 8 og 11 i Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

⁹ Jf. § 19 stk. 2 i Husdyrgodkendelsesloven

¹⁰ Jf. § 26 i Husdyrgodkendelsesloven

¹¹ Jf. Bilag 3, A, Nr. 2 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

¹² Jf. Bilag 3, A, Nr. 3 i Bekendtgørelse nr. 291 af 6. april 2011 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

karakteristiske strukturer. Desuden vurderes kvaliteten i forhold til diversiteten og artssammensætning på arealet, samt arternes følsomhed overfor ammoniak. Registrerede plantearter kategoriseres i denne sammenhæng som hhv. særligt værdifulde, positive, typiske, problematiske eller øvrige på baggrund af en artsliste udarbejdet af DMU. Endelig vurderes arealets værdi som levested for fredede eller rødlistede arter af planter og dyr og som yngle- og rasteområde for arter beskyttede efter habitatdirektivet (Bilag IV-arter).

Herudover inddrages en række øvrige forhold i vurderingen af krav til den maksimale ammoniakbelastning. Det gælder områdets:

- Status i kommuneplanen, herunder om det er omfattet af en udpegningsområde som værdifuldt naturområde, økologisk forbindelse, rekreativt område eller værdifuldt kulturmiljø
- Status i forhold til fredninger, handleplaner for naturpleje eller anden planlagt naturindsats

Endelig inddrages hensynet til områdets ammoniakfølsomhed i forhold til den ammoniaktilførsel arealet modtager fra andre kilder. Det vil dels sige den generelle baggrundsbelastning i området, men også tilførslen fra konkrete lokale kilder, såsom husdyrbruget nuværende produktion, samt udbringning af gødning på nærliggende arealer.

Påvirkning af natur

Den samlede fordampning af ammoniak fra stald og lager er beregnet til 2.471 kg N/år i nudrift og 2.967 kg N/år i ansøgt drift. Udvidelsen af husdyrbruget medfører således en øget fordampning af ammoniak fra stalde og lagre på 496 kg N/år. Ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne.

Natura 2000 (Kategori 1- natur)

Screening

Der ligger ingen Natura 2000 områder indenfor ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Uggerby Klitplantage og Uggerby Ås udløb (EF-habitatområde nr. 5), der ligger omkring 3 km nordvest for driftsbygningerne.

Udbringningsarealerne er hovedsagligt placeret i tilknytning til ejendommen. Nærmeste Natura 2000 område er Uggerby Klitplantage og Uggerby Ås udløb, der ligger omkring 2,5 km nordvest for udbringningsarealerne.

Da ejendommen ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderer Kommunen, at ammoniakfordampning igennem luftbåren ammoniak umiddelbart er den eneste potentielle påvirkning af terrestriske naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for det nævnte Natura 2000 område.

Med henvisning til stor afstand og eksponentielt aftagende ammoniakbelastning med afstand fra kilden er det ikke fundet relevant at beregne bidrag til luftbåren ammoniakbelastning i det nævnte område. Bedriftens andel af den luftbårne ammoniakbelastning af terrestriske naturtyper i området vil være marginal og øget ammoniaktab som følge af udvidelsen medfører ikke nogen beregningsmæssig øget ammoniakbelastning.

Konsekvensvurdering

&

Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder.

Kategori 2- natur

I nærheden af ejendommen er der registreret overdrev efter § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Fig. 1).

Naturpunkt 1:

Et overdrev på over 2,5 ha, der dermed er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesloven. Arealet ligger på skrænterne ned til Tversted Å, der er udpeget til økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009. På arealet er der registreret 9 positive arter for naturtypen (Tabel II). Overdrevet vurderes

at have en god naturtilstand med en veludviklet struktur og har stor værdi i områdets netværk af naturarealer. Overdrevet vurderes på denne baggrund at have en god naturtilstand.

Tålegrænsen for overdrev ligger normalt mellem 10 – 20 kg N/ha/år. Da naturtilstanden for området er god, er tålegrænsen efter kommunens skøn 10,0 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 14,9 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen er derfor overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Da området er kategori 2- natur må totalbelastningen med ammoniak fra stald og lager på arealet ikke overskride 1,0 kg N/ha per år.

Efter udvidelsen tilføres samlet 0,1 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte totalbelastning på 1,0 kg N/ha per år for § 7 området.

Naturpunkt 2:

Området Tversted Rimmer og Vågholt Mose er et hede- og moseområde på ca. 100 ha., hvor hede udgør størstedelen og dermed er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesloven. På lokaliteten er der registreret 10 særligt værdifulde positive arter og 29 positive arter for naturtyperne (Tabel III), hvilket ligger væsentligt over gennemsnittet i kommunen. Området er yngle- og rasteområde for 3 arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (se afsnittet "Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV- arter)") og er desuden ynglested for sommerfuglen Hedepletvinge *Euphydryas aurinia*. Denne art er omfattet af habitatdirektivets bilag II, og indgår således i udpegningsgrundlaget for flere habitatområder. Arten er desuden at finde på den danske rødliste som kritisk truet (CR). En forudsætning for ynglende Hedepletvinger er en åben, blomsterrig vegetation med masser af Djævelsbid. Dette er den eneste plante sommerfuglen lægger sine æg på, og larverne er tilmed helt afhængige af Djævelsbid som fødekilde. Da tilførsel af kvælstof begunstiger andre planter til fordel for denne, er Hedepletvinge særlig følsom overfor ammoniakdeposition.

Områdets artsindhold, størrelse og sammenhæng med andre naturområder indikerer en høj naturtilstand. Arealet ligger i område udpeget til særligt værdifuldt naturområde og økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009, og har en stor og central værdi i områdets naturnetværk. Størstedelen af lokaliteten er statsejet, og Naturstyrelsen har iværksat en detaljeret plejeplan, med planlagt vedligeholdende plejeindsats for at bevare og styrke områdets store naturværdier. Lokaliteten vurderes på baggrund af naturtilstand og planstatus at være yderst følsom over for afsætning af ammoniak. Tålegrænsen for heder ligger i intervallet 10 - 20 kg N/ha per år. Naturtilstanden for området indikerer, at tålegrænsen på den konkrete lokalitet ligger i den lave ende af intervallet, dvs. 10 – 12,5 kg N/ha per år. Den generelle baggrundsbelastning for arealet er 15,1 kg N/ha per år, tålegrænsen i naturpunktet er således allerede overskredet.

Da området er kategori 2- natur må totalbelastningen med ammoniak fra stald og lager på arealet ikke overskride 1,0 kg N/ha per år.

Efter udvidelsen tilføres samlet 0,1 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte totalbelastning på 1,0 kg N/ha per år for § 7 området.

Kategori 3- natur

I nærheden af husdyrbruget er registreret flere moser (inkl. rigkær) beskyttede efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Det er kommunens vurdering, at der ikke ligger ammoniakfølsom skov nær husdyrbruget (Fig. 1).

Naturpunkt 3:

En mose på ca. 0,08 ha, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, idet mosen ligger i forbindelse med en sø, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Det hele er omgivet af dyrkede marker. Ca. 50 m syd for ligger endnu en sø, der ligeledes er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Arealet ligger udenfor værdifuldt naturområde og økologisk forbindelse i Kommuneplan 2009. Tålegrænsen for moser ligger i intervallet 15 - 25 kg N/ha/år, men afhænger af en konkret vurdering af det aktuelle areals naturkvalitet og artssammensætning. Den generelle baggrundsbe-

lastning for arealet er 14,9 kg N/ha per år. Tålegrænsen for naturtypen er derfor ikke overskredet ved den generelle baggrundsbelastning.

Det i dette tilfælde ikke er nødvendigt at stille krav til den maksimalt tilladte merbelastning med ammoniak på arealet, da denne ikke overskrider 1,0 kg N/ha per år, hvilket er det skrappeste krav kommunen kan stille til kategori 3- natur.

Ved udvidelsen tilføres 0,1 kg N/ha per år fra stald og lager (Tabel I), hvilket ikke overskrider den tilladte merbelastning på 1,0 kg N/ha per år for kategori 3- naturen.

Kommunen vurderer samlet, at ammoniakbelastningen fra stald og lager har en neutral effekt for de berørte arealer (naturpunkt 1-3) (Tabel I).

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Arter beskyttet ifølge EF-habitatdirektivet bilag IV må ikke fanges, slås ihjel eller forstyrres med vilje, og deres yngle- og rasteområder må ikke beskadiges eller ødelægges.

Screening

Hjørring Kommune har ikke registreret arter omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen eller udbringningsarealerne, men følgende arter kan have yngle- eller rasteområder på arealer i nærheden af ejendommen. Det vurderes på baggrund af DMUs "håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV", naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde for:

Vandflagermus *Myotis daubentonii* og dværgflagermus *Pipistrellus pygmaeus*, samt Odder *Lutra lutra*, findes udbredte i det meste af kommunen. Arternes yngle- og rasteområder vurderes dog ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Spidssnudet frø *Rana arvalis*, Løgrfrø *Pelobates fuscus*, Strandtudse *Bufo calamita* og Markfirben *Lacerta agilis*, findes alle i dele af Kommunen. Disse arter kan potentielt alle blive negativt påvirket af øget ammoniaktilførsel til deres yngle- og rasteområder. Eksempelvis kan dette medføre forringet vandkvalitet i ynglevandhuller for padder eller det kan skabe øget tilgroning af lysåbne naturtyper, hvilket bl.a. medfører et ændret mikroklima med lavere temperatur, samt forringelser i fødeudbuddet til skade for både padder og firben.

Forekomsten af disse arter i området vil dog normalt begrænse sig til § 3 beskyttede arealer. Nærmeste registrerede forekomst af kvælstoffølsomme bilag IV - arter ligger mere end 2,6 km fra husdyrbruget. En nærmere beskrivelse af yngle-/rasteområdet fremgår af afsnittet "Kategori 2-natur" (naturpunkt 2).

Konsekvensvurdering & Konklusion

Kommunen konkluderer på ovenstående baggrund, at det ikke er nødvendigt at foretage en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på de nævnte bilag IV arter.

Arter på Den danske rødliste

Den danske rødliste er en fortegnelse over naturligt forekommende arter i Danmark, der er truet af udryddelse. Hvis en art er listet som CR (*critically endangered/kritisk truet*), EN (*endangered/truet*), VU (*vulnerable/sårbar*) eller NT (*near threatened/næsten truet*) er arten truet i større eller mindre grad. Rødlitesystemet er et værktøj som kan benyttes til at vurdere biodiversitetens status og udvikling, hvilket er et krav i henhold til den internationale Biodiversitetskonvention. Et andet af rødlites hovedformål er at skabe en platform for prioritering af naturbeskyttelse.

Der er ikke registreret arter omfattet af Den danske rødliste i nærheden af ejendommen, men enkelte arter omfattet af nævnte lister kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. Det vurderes på baggrund af dmu.dk (Den danske rødliste), naturdata.dk samt kommunens kendskab til området at gælde for hare *Lepus europaeus* (VU) og odder *Lutra lutra* (VU).

Hare og odder findes udbredte i det meste af kommunen. Arterne vurderes dog ikke at blive negativt påvirket af øget ammoniakbelastning eller af andre forhold i forbindelse med udvidelse af husdyrbrug.

Udbringningsarealer i forhold til beskyttede naturarealer

Hjørring Kommune vurderer påvirkningen af naturområder, der skyldes udbringning af husdyrgødning på nærliggende marker, ifølge Miljøstyrelsens vejledning. Herunder anvendes i givet fald de mulige vilkår, som Miljøstyrelsen peger på. Miljøstyrelsens vejledning bygger i øvrigt på rapporten "BUFFERZONER omkring særlig sårbar natur som beskyttelse mod lokalt nedfald af luftbåren kvælstof fra danske landbrugsejendomme" (herefter bufferzonerapporten).

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område er Uggerby Klitplantage og Uggerby Ås udløb, der ligger omkring 2,5 km nordvest for udbringningsarealerne. I henhold til bufferzonerapporten, vurderes totalbelastningen selv i værst tænkelige situation ikke at være målbar i kanten af habitatområdet.

Øvrig beskyttet natur

Der ligger et kvælstoffølsomt hede-område beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven i nærheden af udbringningsareal nr. 48-0 (Fig. 2).

Ved udbringning af husdyrgødning vil merbelastningen med ammoniak på nærliggende naturområder ikke kunne overstige 1 kg N/ha per år¹³ – uanset typen af husdyrgødning før og efter og uanset dyretryk før og efter. Det er derfor kommunens vurdering, at udbringning af husdyrgødning på de ansøgte udbringningsarealer, ikke vil kunne medføre en tilstandsændring af de nærliggende § 3 beskyttede områder.

I nærheden af udbringningsarealerne kan der være forekomst af arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Det drejer sig om arter af flagermus, Odder samt Spidssnudet frø og Markfirben. Påvirkningen af disse arters potentielle yngle- og rasteområder, vil dog ikke ændres negativt af udbringning af husdyrgødning på markarealerne.

Stærkt skrånende arealer

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen¹⁴ må flydende husdyrgødning ikke udbringes på arealer, der skråner mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 meter fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Ifølge naturbeskyttelsesloven¹⁵ må landbrugsaktiviteter ikke medføre en ændring af nærliggende naturområders tilstand. Tilstrømning af næringsstoffer fra tilstødende, skrånende udbringningsarealer vil i nogle situationer kunne medføre en sådan tilstandsændring.

Kommunen har vurderet, at ingen af udbringningsarealerne i ansøgningen skråner mere end 6° ned mod vandløb og naturområder beskyttede efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Det er derfor Kommunens vurdering, at der ikke er behov for at stille krav til udbringning af husdyrgødning - ud over allerede eksisterende lovgivning.

Øvrige bemærkninger

Vurderingen bygger på tolkning af luftfoto, beregning af ammoniakbelastning med de bedst tilgængelige modeller fra DMU samt viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr.

¹³ Jf. Bufferzonerapporten, Miljøministeriet 2004

¹⁴ Jf. § 26 stk. 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

¹⁵ Jf. § 3 i Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. august 2009 om naturbeskyttelse

Table I. Beregnet ammoniakbelastning i udvalgte naturpunkter. Afstand til stald og lager er opgivet som interval for alle stalde- og lageranlæg.

Naturpunkt	1	2	3
Naturtype	Overdrev	Hede	Mose / sø
Natur-kategori	2	2	3
Naturkvalitet	God	Høj	Ikke vurderet
Vurderingsmetode*	C	C	
Tålegrænse (kg N/ha per år)	10,0	10 – 12,5	-
Baggrundsbelastning (kg N/ha per år)	14,9	15,1	14,9
Merdeposition fra stald og lager (kg N/ha per år)	0,0	0,0	0,1
Tilladt merdeposition (kg N/ha per år)	-	1,0	1,0
Totalbelastning fra stald og lager (kg N/ha per år)	0,1	0,1	1,6
Tilladt totalbelastning (kg N/ha per år)	1,0	1,0	-
Afstand fra stald- og lageranlæg til naturpunkt (m)	1.112 – 1.187	2.626 – 2.748	287 - 395
Besigtiget (dato)	21-06-2011	Bl.a. 15-11-2010 og 05-12-2011	-
Planstatus	Økologisk Forbindelse	Særligt værdifuldt naturområde Økologisk forbin- delse	

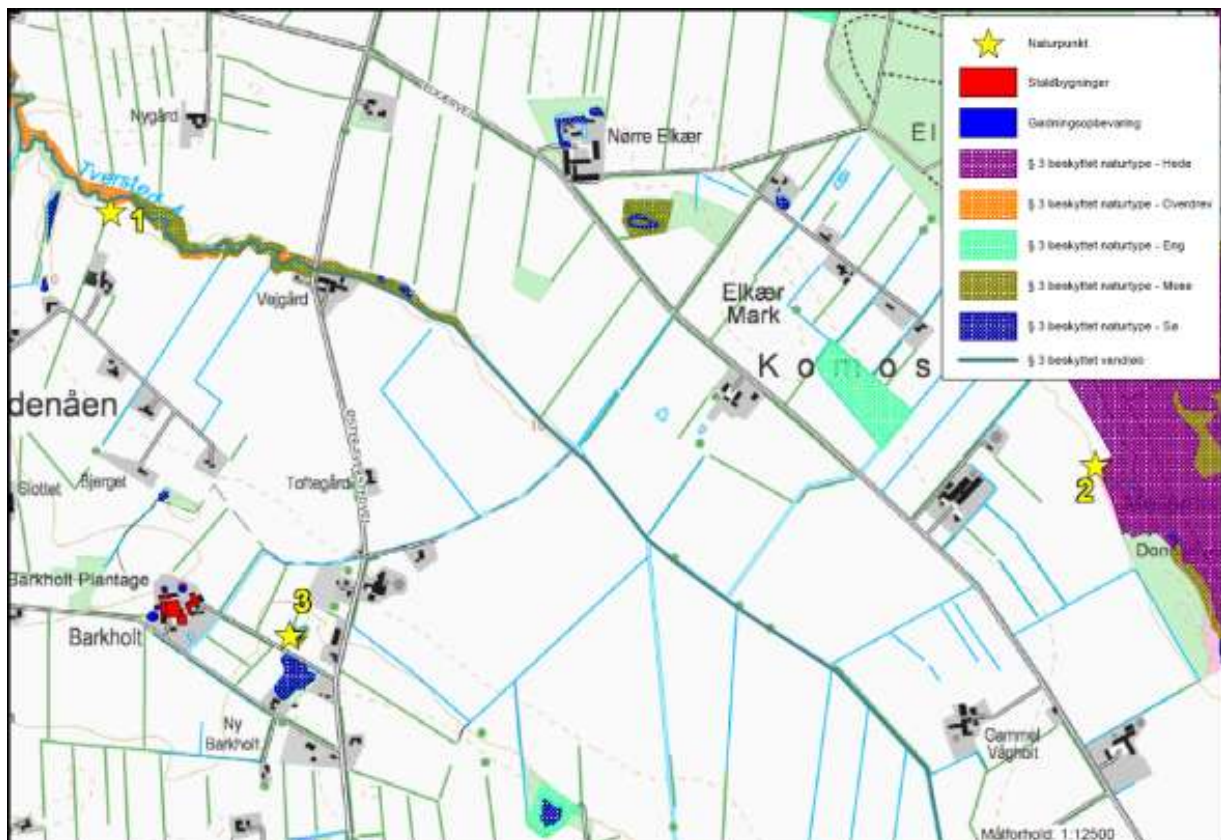
* Vurderingen er foretaget ud fra metode C) naturvurdering kontor (på basis af luffotos, tidligere besigtigelser, planstatus)

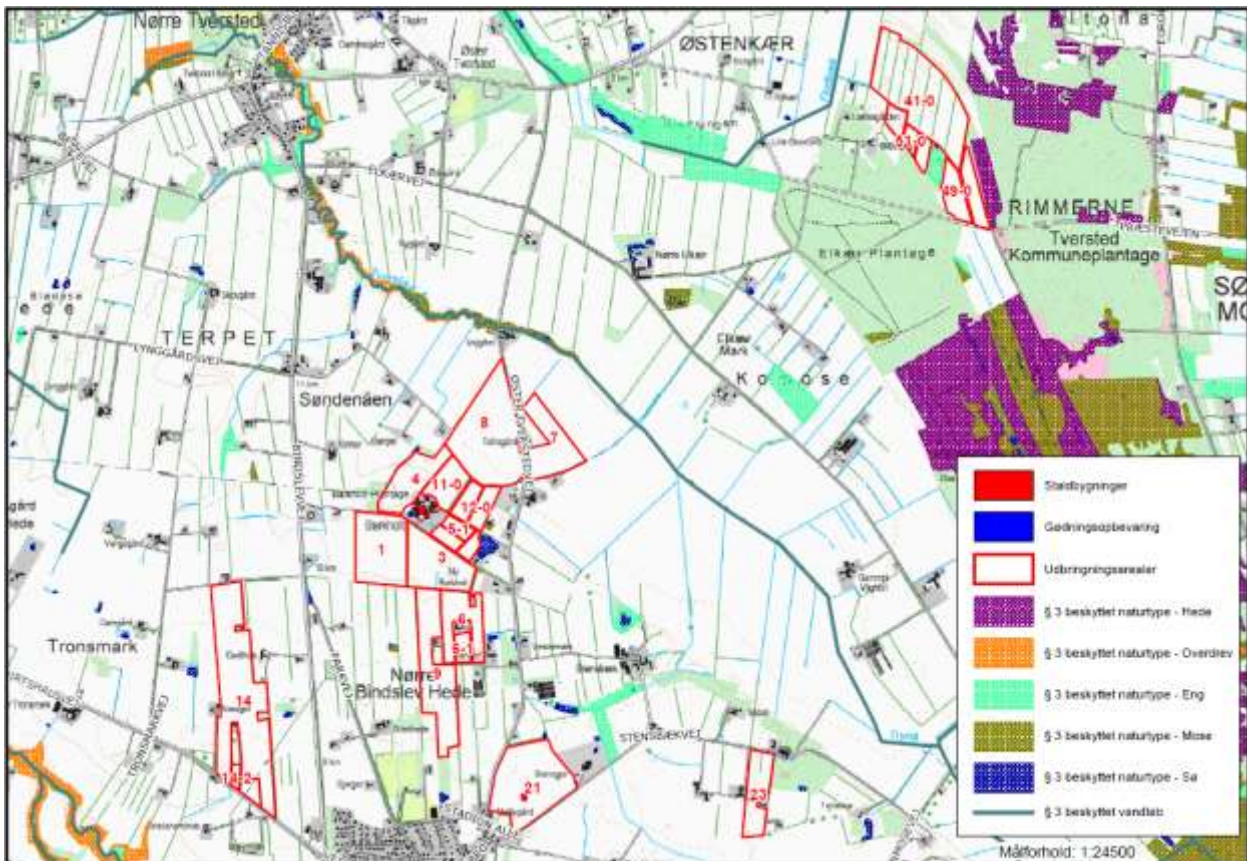
Table II. Registrerede plantearter for overdrev.

Naturpunkt	1
<i>Positive arter (Moderat følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Græsbladet fladstjerne, Vellugtende gulaks, Håret høgeurt, Alm. kamgræs, Linden klokke, Alm. kællingetand, Gul snerre, Skov-angelik, Hyldebladet baldrian.
<i>Alm. typiske arter</i>	Fløjlsgræs, Alm. hundegræs, Engriflet hvidtjørn, Alm. hønsetarm, Gul kløver, Alm. kongepen, Mælkebøtte sp., Feber-nellikerod, Bidende ranunkel, Rhytidia-delfus squarrosus, Rødknæ, Lyse-siv, Rød svingel, Lancet-vejbred, Tveskægget ærenpris, Ahorn, Rød-kløver, Alm. røllike, Bugtet kløver. Bævre-asp, Alm. hyl.
<i>Problemarter</i>	Hvid-kløver, Vild køvel, Stor nælde, Lav ranunkel, Alm. rapgræs, Kruset skræppe, Burre-snerre.
<i>Øvrige arter</i>	Ask

Table III. Registrerede arter for Tversted Rimmer/ Vågholt mose.

Naturpunkt	2
<i>Bilag IV – arter</i>	Markfirben, Spidssnudet frø, Bred vandkalv
<i>Rødlistede arter</i>	Hedepletvinge (bilag II-art), Bred vandkalv, Hare, Odder
<i>Særligt værdifulde positive arter (Meget følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Djævelsbid, Tormentil, Hvid næbfrø, Brun næbfrø, Rundbladet soldug, Vestlig tuekogleaks, Hede-melbærris, Mose-troldurt, Liden ulvefod, Guldblomme
<i>Positive arter (Moderat følsomme overfor negative påvirkninger)</i>	Blåmunke, Mose-bølle, Ene, Krat-fladbælg, Hedelyng, Katteskæg, Klokkelyng, Lyng-snerre, Pille-star, Sand-star, Bleggrøn bægerlav, Håret høgeurt, Krybende pil, Sandskæg, Grå star, Læge-ærenpris, Top-star, Mose-pors, Børste-siv, Benbræk, Tue-kæruld, Smalbladet kæruld, Hirse-star, Klokkeensian, Revling, Tyttebær, Vandnavle, Tranebær, Plettet gøgeurt, Alm. engelsød
<i>Alm. typiske arter</i>	Høst-borst, Bølget bunke, Fløjlgræs, Alm. hvene, Alm. hønsetarm, Alm. kongepen, Trind fyrremos, Rødknæ, Alm. røllike, Bjerg-rørhvene, Hulbladet fedtmos, Alm. syre, Lancet-vejbred, Lyse-siv, Tørst, Alm. hylid, Bævreasp, Skovfyr
<i>Problemarter</i>	Bjergfyr, Blåtop, Hindbær, Stor nælde, Sitkagran
<i>Øvrige arter</i>	Dunbirk, Alm. hundegræs, Græsbladet vandaks

Figur 1. Ejendommens (rød firkant) beliggenhed i forhold til naturpunkt 1-3 (gul stjerne).

Figur 2. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til registrerede, § 3 beskyttede naturtyper.

Bilag 5. Detaljeret vurdering af påvirkning af fjord og hav

Alle udbringningsarealer i den ansøgte bedrift afvander til Skagerrak. Hjørring Kommune har vurderet det aktuelle projekts mulige påvirkninger af de marine dele af habitatområderne H1 (Skagens Gren og Skagerrak), H203 (Knudegrund) og H202 (Lønstrup Rødgrund).

I udpegningsgrundlagene for de 2 sidstnævnte områder ses ikke at være kvælstof- eller fosforfølsomme arter i det marine vandmiljø. Derimod er det uklart, om der i udpegningsgrundlaget for den marine del af H1 findes næringsstoffølsomme elementer, da Naturstyrelsen ikke har beskrevet grundlaget for udpegningen.

Det fremgår dog af såvel basisanalysen for Skagens Gren og Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere væsentlig tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Kommunen har valgt at foretage en vurdering af projektet i overensstemmelse med habitatdirektivets retningslinjer og Miljøstyrelsens vejledning.

I vejledningen har ministeriet opstillet 2 afskæringskriterier for, hvornår et projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning Miljøstyrelsen antager ifølge vejledningen, at grænsen for at der kan ses en påvirkning, er den samme for fosfor som for nitrat:

1. Påvirkning fra projektet i sig selv.
Kvælstof/fosforudvaskningen fra det samlede husdyrbrug må maksimalt udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret. (Påvirkning fra projektet i sig selv.)
2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter.
Dyretrykket i det aktuelle opland må ikke have været stigende siden 1. januar 2007.

Ad 1. Påvirkning fra projektet i sig selv

KVÆLSTOF

Skagerrak er kategoriseret som "sårbart vandområde", men ikke som "meget sårbare vandområder". Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Skagerrak og Skagens Gren, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyretryk for "Skagerrak/Vesterhav". Vandområdet kan efter kommunens vurdering ikke betegnes som et lukket bassin eller et meget lidt eutrofieret område. Det er derfor 5%-grænsen, der er gældende for projektet.

Oplandet har et samlet areal på 127.236 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N/år. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr. 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Skagerrak 1.396 tons N/år

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen¹⁶ fra et ansøgt projekt udgøre 69,80 tons N/år. Der skal så eksempelvis indgå 7.755 ha i et område med reduktionsprocent 25 og merudvaskningen fra husdyrgødningen skal være på 12 kg N/ha/år.

¹⁶ Med merudvaskning menes "mer" i forhold til udvaskning fra kunstgødning. I forhold til husdyrloven skal der kun vurderes på merudvaskning fra husdyrgødning i forhold til kunstgødning. Merudvaskning for kvæggylle er ca. 6 kg N/ha/år, for svinegylle ca. 8 kg N/ha/år og for mink- og fjerkræs ca. 12 kg N/ha/år.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrager med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

FOSFOR

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak er den samlede fosforafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 134 tons P. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerrak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til Nordlige Kattegat 53,6 tons P/år.

Hvis bidraget fra et husdyrbrug skal udgøre 5 % jf. ovenfor skal merudvaskningen fra et ansøgt projekt udgøre ca. 2680 kg P/år. Der skal så eksempelvis i et projekt indgå 33.500 ha med et fosforoverskud på 20 kg P/ha.

Med det tænkte eksempel er det sandsynliggjort, at det ansøgte projekt bidrage med langt under 5 % af den samlede udvaskning til det aktuelle vandområde jf. afskæringskriterium 1 ovenfor.

Ad 2. Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Statsforvaltningen har ud fra data i det Centrale Husdyrregister (CHR-registret) opgjort, at der i oplandet "Skagerrak/Vesterhav" i perioden fra 2007 til 2010 er sket en nedgang i det samlede antal DE fra 81.282 til 80.609.

Denne centralt opgjorte udvikling i dyretrykket til og med 2010, kan suppleres med kommunens oplysninger for 2011 om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det er kommunens vurdering, at der over korte perioder (under 1 år) ikke sker og ikke er sket nogen afvigelse fra den generelle tendens, nemlig at antallet DE ikke stiger med tiden, men snarere falder.

Kommunen vurderer endvidere, at der ikke er andre kilder, der har medført en stigende næringsstofudvaskning fra oplandet til vandområdet fra 2007 og fremefter. Det være sig spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

Bilag 6. Notat om Standardsædskifter og referencesædskifter

Uddrag af Miljøstyrelsens Notat om Sædskifter og referencesædskifter af 27.06.07

Kvægsædskifter:		Vårkorn	Lovpligtige efterafgrøder	Vinterkorn	Sædskifte-kløvergræs el. vedvarende græs	Helsæd + majs	I alt	Udvasknings- indeks	Efterafgrødegrundareal	
									Maksimalt areal med efterafgrøder	
K1	6% efterafgr.	45	5	15	20	15	100	98	80	65
K2	10% efterafgr.	42	8	15	20	15	100	96	80	65
K3	6% efterafgr.	36	4	10	30	20	100	94	70	60
K4	10% efterafgr.	33	7	10	30	20	100	92	70	60
K5	6% efterafgr.	26	4	10	40	20	100	94	60	50
K6	10% efterafgr.	24	6	10	40	20	100	92	60	50
K7	6% efterafgr.	17	3	5	50	25	100	88	50	45
K8	10% efterafgr.	15	5	5	50	25	100	86	50	45
K9	6% efterafgr.	8	2	5	60	25	100	86	40	35
K10	10% efterafgr.	6	4	5	60	25	100	84	40	35
K11	6% efterafgr.				70	30	100	80	30	30
K12	10% efterafgr.				70	30	100	80		
K13	Vedvarende græs				100		100	50		

Bilag 7. Udtalelse fra Frederikshavn

Påvirkninger af søer og vandløb

Udbringningsarealet i Frederikshavn Kommune grænser op til Knasborg Å. Det ligger ikke i oplandet til målsatte søer.

Der er ikke stærkt skrånende arealer ned mod vandløb inden for udbringningsarealet. Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene vurderes ikke at udgøre en risiko, under forudsætning af at de lovpligtige bræmmer på min. 2 m i henhold til Vandløbslovens § 69 opretholdes.

Kvælstof og fosfor til fjord & hav

Udbringningsarealerne ligger ikke i oplande, der afvander til kvælstofsårbare Natura 2000-områder der er udlagt som nitratklasse 1, 2 eller 3. Ligeledes er der ingen af arealerne, der ligger i opland til Natura 2000-områder der er overbelastet med fosfor (fosforklasse I, II eller III) i henhold til Danmarks arealinformation. Der er derfor som udgangspunkt ikke restriktioner i forhold til udbringning af kvælstof og fosfor med husdyrgødning på arealerne.

Arealet i Frederikshavn Kommune afvander via Knasborg Å til Kattegat. Der er ikke direkte udløb til et habitatområde.

På grund af strømforholdene i Kattegat, vurderer kommunen, at der sker en udpræget opblanding af vandene og at der derfor generelt skal foretages en vurdering efter habitatdirektivet for projektets eventuelle påvirkning af de marine Natura 2000-områder i Kattegat. Der er derfor foretaget en samlet vurdering af den påvirkning, arealet i Frederikshavn Kommune, kan medføre til de marine Natura 2000-områder i Kattegat.

Udpegningsgrundlaget for de marine Natura 2000-områder i Kattegat er bl.a. arter af sæl, odder, terner og trækfugle samt forskellige marine naturtyper. Det er vurderet af miljøcenter Aalborg, at en forøget næringsstofbelastning kan mindske fødegrundlaget i form af fisk, snegle, muslinger, krebsdyr, bundvegetation m.v. for de pågældende arter. Det er endvidere vurderet, at ændringer i næringsstofindholdet kan ændre artssammensætningen, størrelse og udbredelse af bundflora og –fauna i en række af de marine naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget.

Ifølge basisanalysen er miljøet i Kattegat påvirkeligt af effekten fra tilførsel af næringsstoffer. For store udledninger af næringssalte har bl.a. givet problemer med iltsvind, og heraf negativ påvirkning på invertebratfaunaen (krebsdyr, muslinger mm) knyttet til bunden samt bundlevende fisk. Forhøjede niveauer af næringssalte giver også forøget vækst af etårige trådformede alger, fedtmøg. Eutrofieringen er på denne vis med til at forringe fødegrundlaget for fugle og sæler i beskyttelsesområdet.

Det fremgår af basisanalysen for Kattegat samt Miljøministeriets forslag til vandplan for Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerrak, at miljømålet er "god tilstand". Det fremgår også, at miljømålet ikke er opfyldt i området. Det er derfor kommunens vurdering, at enhver yderligere tilførsel af næringsstoffer fra oplandet vil forringe mulighederne for at opnå denne målsætning og bidrage til, at den samlede påvirkning af vandområdet øges, hvormed man bevæger sig i den forkerte retning i forhold til målsætningen.

Miljøstyrelsen har opstillet en række afskæringskriterier for, hvornår at projekt ikke kan medføre skadevirkning på overfladevande som følge af nitratudvaskning. Herunder at

3. Nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug maksimalt må udgøre 5% af den samlede udvaskning til det aktuelle område – dog max. 1% hvis der er tale om vandområder der kan karakteriseres som et lukket bassin og/eller er meget lidt eutrofieret (påvirkning fra projektet i sig selv)
4. Dyrertrykket i det aktuelle opland ikke må have været stigende siden 1. januar 2007 (projektet i kumulation med andre planer og projekter)

Påvirkning fra projektet i sig selv – afskæringskriteriets punkt 1

Oplandet, som antages at påvirke vandområdet Nordlige Kattegat, kaldes i Statsforvaltningens opgørelse over dyrertryk for "Nordlige Kattegat" og "Læsø", hvilket er sammenfaldende med den del af hovedvandopland 1.1 som i forslag til vandplaner betegnes Nordlige Kattegat. I udpegningsgrundlaget for habitatområdet Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (H14) indgår marine naturtyper, der kan karakteriseres som lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Det drejer sig om flodmundinger (naturtype nr. 1130), kystlaguner og strandsøer (naturtype nr. 1150) og større lavvandede bugter og vige (naturtype nr. 1160). På den baggrund vurderer Frederikshavn Kommune, at næringsstofudvaskningen fra det konkrete projekt maksimalt må udgøre 1 % af den samlede udvaskning, jf. afskæringskriterie 1 ovenfor.

Oplandet til Nordlige Kattegat og Læsø har et samlet areal på 138.765 ha. Den samlede udvaskning fra diffuse kilder (dyrkede og udyrkede arealer samt spredt bebyggelse) beregnes ud fra følgende forudsætninger:

Ifølge forslag til vandplan, Hovedopland 1.1 Nordlige Kattegat og Skagerak er den samlede kvælstofafstrømning fra vandoplandet (diffuse kilder) på 3.579 tons N. Hvis denne mængde opdeles på henholdsvis Nordlige Kattegat og Skagerak ud fra forholdstal i DMU faglig rapport nr. 804-2010 (NOVANA) bliver udledningen til det Nordlige Kattegat 2.183 tons N/år

Den del af nitratudvaskningen fra det ansøgte projekt, der stammer fra husdyrgødning er gennem IT-ansøgningen og Farm-N beregnet til 109 kg N i alt. Idet reduktionspotentialet for de konkrete udbringningsarealer (jf. nitratklassekortlægningen) er på gns. 62,5 % giver det ansøgte anledning til en samlet påvirkning af Natura 2000-området på 41 kg N/år. Det udgør dermed maksimalt 0,002 % af den samlede N-påvirkning til Kattegat.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter (afskæringskriteriets punkt 2)

Med hensyn til udvikling i dyretrykket i opland til det nordlige Kattegat, er der i perioden fra 2007 til 2011 sket en reduktion i det samlede antal DE fra 70.874 til 69.074 DE¹⁷.

Antallet af dyreenheder er opgjort på baggrund af det Centrale Husdyr Register (CHR-registret). Tallene er korrigeret for ændringer i omregningsfaktorer for DE, således at disse ændringer indgår progressivt gennem en årrække og ikke giver anledning til store stigninger/fald i det enkelte år, hvor omregningsfaktoren ændres. Miljøstyrelsen vurderer, at usikkerheden i CHR-dataene er på 5-10%¹⁸.

Udviklingen i antallet af dyreenheder afspejler den strukturudvikling der er sket indenfor husdyrproduktionen gennem en længere årrække. Samtidig med, at der sker nyetableringer og udvidelser af husdyrbrug, er der således husdyrbrug der reducerer produktionen eller lukker helt ned.

Den registrerede udvikling i dyretrykket gennem CHR skal sammenholdes med kommunens egne oplysninger om ophørte/reducerede husdyrbrug samt med de tilladelser/godkendelser der er givet af kommunen og som stadig kan udnyttes. Det i CHR registrerede fald i antallet af DE stemmer overens med kommunens erfaringer i forbindelse med tilsyn m.v..

Idet der er tale om et stort opland (> 1.000 ha) og et stort antal DE (> 10.000 DE) i oplandet vurderer Frederikshavn Kommune, at der ikke er grund til at supplere med lokal viden omkring udviklingen i dyrehold i oplandet. Kommunen mangler desuden en sikker opgørelsesmetode til indmelding af reducerede og/eller lukkede brug.

Det vurderes endvidere, at der ikke er andre kilder til nitratudvaskning – spildevand fra det åbne land, dambrug eller tilsvarende – der har givet anledning til stigende nitratudvaskning i det aktuelle opland i perioden fra 2007 og fremefter. Med hensyn til spildevand fra det åbne land, er der gennem den seneste årrække sket en stadig forbedret rensning af spildevand som led i kommunens spildevandsplanlægning.

Som tidligere nævnt, er der ingen af arealerne der ligger i opland til fosforfølsomt Natura 2000-område (fosfor-klasse I, II eller III). Husdyrbrugslovens fastlæggelse af fosforklasser, og de deraf følgende krav til mindre fosforbelastning af områderne, sikrer de oplande, hvor der er størst risiko for fosforbelastning til sårbare recipienter. Basisanalyserne indgår som eksisterende viden i det grundlag som husdyrbrugslovens afskæringskriterier i forhold til fosfor bygger på. Kommunen har ikke yderligere viden om sårbarheden af Kattegat, som giver anledning til at vurdere, at det aktuelle opland har en væsentlig større sårbarhed for fosfor, end forudsat ved fastlæggelsen af husdyrbrugslovens beskyttelsesniveau.

Med hensyn til fosfor, kan der ud fra retningslinjerne i Miljøstyrelsens digitale vejledning samt ansøgningens konkrete tal, beregnes en worst case påvirkning fra husdyrbruget på 0,6 kg P. Forudsætningen herfor er et fosforoverskud på arealerne på 11,1 kg P/ha svarende til en forøgelse af jordens fosforindhold på 4,44 % i godkendelsesperioden (8 år), et udbringningsareal på 13,75 ha og en worst case udvaskning på 1 kg P/ha. Med udgangspunkt i udkast til vandplan for Hovedopland 1.1 (korrigeret med forholdstal for de enkelte deloplande) er den samlede fosforafstrømning til Nordlige Kattegat på ca. 80 t P/år. Det betyder, at husdyrbrugets

¹⁷ <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

¹⁸ Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk. Miljøministeriet, Miljøstyrelsen Erhverv. Notat af 14. marts 2011

del af påvirkningen svarer til 0,001 % af den samlede påvirkning. Som for nitrat vurderes det, at en fosforpåvirkning med under 1 henholdsvis 5 % af den samlede påvirkning ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder.

Der er endvidere foretaget en landskabelig risikovurdering for at afklare transportveje for fosfor fra mark til vandløb og videre til de marine områder. Der er ingen af udbringningsarealerne der er stærkt skrånende mod vandløb og det vurderes på den baggrund, at risikoen for overfladetab af fosfor fra arealerne er begrænset.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter kan give anledning til væsentlig kvælstof- eller fosforpåvirkning af de marine Natura 2000-områder i Kattegat.

Kvælstof til grundvand

Der er ikke overlap mellem bedriftens udbringningsarealer og nitratfølsomme indvindingsområder. Ligeledes er der ingen udbringningsarealer i indvindingsopland til vandværker.

Vurdering i forhold til § 3-arealer, Natura 2000 samt Bilag II og -IV arter

Ejendommens udbringningsareal i Frederikshavn Kommune ligger i et område, der er udpeget som naturområde og økologisk forbindelse. Da arealanvendelsen ikke ændres væsentligt, medfører udvidelsen af husdyrbrug ikke forringelser af levesteder eller spredningsmuligheder for planter eller dyr i relation til områdets funktion som økologisk forbindelse.

Den nordlige del af udbringningsarealet er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om fersk eng. Det betyder, at tilstanden på denne del af marken ikke må ændres, dvs. driften må bl.a. ikke intensiveres. Naturbeskyttelsesloven trådte i kraft i 1992, og den nordlige del af marken må dermed ikke få mere gødning end den fik i 1992.

Natura 2000 områder

Udbringningsarealet ligger i Natura 2000 område nr. 3, Jerup Hede, Råbjerg og Tolshave Mose. Udpegningsgrundlaget er dagsommerfuglen hedepletvinge samt diverse naturtyper.

Den nærmeste kortlagte habitatnaturtype ligger ca. 70 meter nord for udbringningsarealet. Den nærmeste forekomst af hedepletvinge findes langs Blæsbjergvej lidt længere mod nord.

Påvirkningen fra udbringningsarealerne sker ved randpåvirkning som direkte følge af gødsning og sprøjtning og er typisk størst de første 0 – 50 meter ind på naturområdet. Desuden kan der være udvaskning fra rodzonen og for det tredje er der ammoniakfordampning ved udbringning af husdyrgødning. I notat om Miljøklagenævnets praksis skriver de, at i "worst case" tilfælde kan der være påvirkninger indenfor 100 meter fra markkanten på over 1 kg N/ha. I normale tilfælde er der påvirkninger på > 1 kg N/ha i op til 20 – 30 meters afstand fra marken.

På grund af afstanden vurderes driften af udbringningsarealet ikke at kunne påvirke habitatnaturtyper eller levesteder for hedepletvinge.

Habitatdirektivet, bilag IV-arter

Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for eventuelle bilag IV-arter. Dette tilskrives, at udvidelsen vurderes ikke at medføre nogen ændring i naturtilstanden af nærliggende naturarealer. Potentiel forekomst i området af de nævnte bilag IV-arter vurderes knyttet til områdets beskyttede naturarealer, småskove, vandløb og udyrkede arealer i øvrigt.

Kommunens samlede vurdering

Kommunen vurderer, på grundlag af ovenstående, at anvendelse af udbringningsarealet som ovenfor beskrevet ikke vil føre til en tilstandsændring på naturarealer beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Anvendelsen af arealerne vil heller ikke have en negativ effekt på områdets funktion som økologisk forbindelse eller på bilag IV-arter.

Arealanvendelsen vurderes desuden at have en neutral effekt på de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for det nærmeste Natura 2000-område.